

תקן חשבונאות בינלאומי 19

הטבות עובד

International Accounting Standard 19

Employee Benefits

גרסה זו כוללת תיקונים הנובעים מתקנים שפורסמו עד 31 במאי 2025 ושמועד תחילתם אינו מאוחר מיום 1 בינואר 2026.

תיקונים שמועד תחילתם לאחר 1 בינואר 2026

תקן חשבונאות בינלאומי 19 והמסמכים הנלווים אליו תוקנו על ידי:

- תקן דיווח כספי בינלאומי 18 *הצגה וגילוי בדוחות כספיים* (פורסם באפריל 2024) (מועד תחילה 1 בינואר 2027).

מועד התחילה של התיקונים האלה הוא לאחר 1 בינואר 2026, ולכן הם לא שולבו במהדורה זו, אלא נכללו בנפרד בכרך ג במסגרת תקנים ותיקונים נוספים.

תוכן העניינים

החל מסעיף

תקן חשבונאות בינלאומי 19 הטבות עובד

1	מטרת התקן
2	תחולה
8	הגדרות
8	הגדרות של הטבות עובד
8	הגדרות המתייחסות לסיווג של תוכניות
8	הגדרות המתייחסות להתחייבות (לנכס) ההטבה המוגדרת נטו
8	הגדרות המתייחסות לעלות הטבה מוגדרת
9	הטבות עובד לטווח קצר
11	הכרה ומדידה
11	כל הטבות עובד לטווח קצר
13	היעדרויות בתשלום לטווח קצר
19	תוכניות לשיתוף ברווחים ותוכניות לתשלומי מענקים
25	גילוי
	הטבות לאחר סיום העסקה: הבחנה בין תוכניות
26	הפקדה מוגדרת לבין תוכניות הטבה מוגדרת
32	תוכניות מרובות מעסיקים
	תוכניות הטבה מוגדרת אשר חולקות סיכונים בין ישויות תחת
40	אותה שליטה
43	תוכניות ממשלתיות
46	הטבות מבוטחות
50	הטבות לאחר סיום העסקה: תוכניות הפקדה מוגדרת
51	הכרה ומדידה
53	גילוי
55	הטבות לאחר סיום העסקה: תוכניות הטבה מוגדרת
56	הכרה ומדידה
61	טיפול חשבונאי במחויבות המשתמעת
63	דוח על המצב הכספי
	הכרה ומדידה: ערך נוכחי של מחויבויות הטבה מוגדרת ועלות
66	שירות שוטף
67	שיטת הערכה אקטוארית
70	ייחוס הטבה לתקופות שירות
75	הנחות אקטואריות

תוכן העניינים (המשך)

החל מסעיף

81	הנחות אקטואריות : תמותה
83	הנחות אקטואריות : שיעור היוון
87	הנחות אקטואריות : משכורות, הטבות ועלויות רפואיות
99	עלות שירות עבר ורווחים והפסדים מסילוק
102	עלות שירות עבר
109	רווחים והפסדים מסילוק
113	הכרה ומדידה : נכסי תוכנית
113	שווי הגון של נכסי תוכנית
116	שיפויים
120	רכיבים של עלות הטבה מוגדרת
122א	עלות שירות שוטף
123	ריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו
127	מדידות מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו
131	הצגה
131	קיצוז
133	הבחנה בין שוטף לבין לא שוטף
134	רכיבים של עלות הטבה מוגדרת
135	גילוי
139	מאפיינים של תוכניות הטבה מוגדרת וסיכונים המיוחדים אליהן
140	הסבר של סכומים בדוחות הכספיים
145	סכום, עיתוי ואי-ודאות של תזרימי מזומנים עתידיים
148	תוכניות מרובות מעסיקים
149	תוכניות הטבה מוגדרת אשר חולקות סיכונים בין ישויות תחת אותה שליטה
151	דרישות גילוי בתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים
153	הטבות עובד אחרות לטווח ארוך
155	הכרה ומדידה
158	גילוי
159	הטבות בגין פיטורין
165	הכרה
169	מדידה
171	גילוי
172	הוראות מעבר ומועד תחילה

תוכן העניינים (המשך)

נספחים:

א הנחיות יישום

ב תיקונים לתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים*†

אישור על ידי הוועדה הבינלאומית של רווחים והפסדים
 אקטוארים, תוכניות קבוצתיות וגילויים (תיקון לתקן
 חשבונאות בינלאומי 19) שפורסם בדצמבר 2004*

אישור על ידי הוועדה הבינלאומית של תקן חשבונאות
 בינלאומי 19 שפורסם ביוני 2011*

אישור על ידי הוועדה הבינלאומית של תוכניות הטבה
 מוגדרת: הפקדות עובד (תיקונים לתקן חשבונאות
 בינלאומי 19) שפורסם בנובמבר 2013*

אישור על ידי הוועדה הבינלאומית של תיקון תוכנית,
 צמצום תוכנית או סילוק תוכנית (תיקונים לתקן
 חשבונאות בינלאומי 19) שפורסם בפברואר 2018*

טבלת התאמה*

תיקונים להנחיות של תקני דיווח כספי בינלאומיים
 אחרים*

בסיס למסקנות*

נספח לבסיס למסקנות:

תיקונים לבסיס למסקנות של תקני דיווח כספי בינלאומיים
 אחרים*

דעות מנוגדות*

* לא תורגם לעברית

† התיקונים לתקנים שנכללו בנספח זה בעת פרסום התקן שולבו בתקנים הרלוונטיים.

תקן חשבונאות בינלאומי 19 הטבות עובד

תקן חשבונאות בינלאומי 19 הטבות עובד (IAS 19) מפורט בסעיפים 1–179 ובנספחים א–ב. כל הסעיפים בתקן מחייבים באותה מידה, אך נשמרה תבנית התקן, כפי שהייתה בעת שאומץ על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים. יש לקרוא את תקן חשבונאות בינלאומי 19 בהקשר למטרת התקן ולבסיס למסקנות, להקדמה לתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים החשבונאיים ולמסגרת המושגית לדיווח כספי. תקן חשבונאות בינלאומי 8 מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות מספק בסיס לבחירה וליישום של מדיניות חשבונאית בהיעדר הנחיות מפורשות.

מטרת התקן

1. מטרת תקן זה היא לקבוע את הטיפול החשבונאי ואת הגילוי לגבי הטבות עובד. התקן דורש כי ישות תכיר:
 - (א) בהתחייבות כאשר עובד סיפק שירות בתמורה להטבות עובד שישולמו בעתיד; וכן
 - (ב) בהוצאה כאשר הישות צורכת את ההטבה הכלכלית הנובעת משירות שסיפק עובד בתמורה להטבות עובד.

תחולה

2. תקן זה ייושם על ידי מעסיק בטיפול החשבונאי לגבי כל הטבות העובד, למעט אלה שעליהן חל תקן דיווח כספי בינלאומי 2 תשלום מבוסס מניות.
3. תקן זה אינו מתייחס לדיווח על ידי תוכניות הטבת עובד (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 26 הטיפול החשבונאי והדיווח על ידי תוכניות להטבות פרישה).
4. הטבות עובד שאליהן מתייחס תקן זה כוללות אלה המסופקות:
 - (א) בהתאם לתוכניות פורמליות או להסדרים פורמליים אחרים בין ישות לבין עובדים אינדיווידואליים, קבוצות עובדים או נציגיהם;
 - (ב) בהתאם לדרישות חקיקתיות, או באמצעות הסדרים ענפיים, שבהם ישויות נדרשות להפקיד לתוכניות לאומיות (national), ממשלתיות (state), ענפיות או תוכניות מרובות מעסיקים אחרות; או

(ג) לפי דפוסי פעילות לא פורמליים היוצרים מחויבות משתמעת. דפוסי פעילות לא פורמליים יוצרים מחויבות משתמעת כאשר לישות אין חלופה מציאותית, אלא לשלם הטבות עובד. דוגמה למחויבות משתמעת היא כאשר שינוי בדפוסי פעילות לא פורמליים של הישות יגרום לנזק לא רצוי ביחסיה עם העובדים.

5. הטבות עובד כוללות:

(א) הטבות עובד לטווח קצר, כמו ההטבות הבאות, אם הן חזויות להיות מסולקות במלואן לפני שנים-עשר חודש לאחר סוף תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים:

(i) שכר עבודה, משכורות ותשלומים לביטוח לאומי;

(ii) חופשה שנתית בתשלום וימי מחלה בתשלום;

(iii) שיתוף ברווחים ותשלומי מענקים; וכן

(iv) הטבות לא כספיות (כגון טיפול רפואי, דיור, רכבים וסחורות או שירותים הניתנים ללא תשלום או במחיר מסובסד) לעובדים קיימים;

(ב) הטבות לאחר סיום העסקה כמו ההטבות הבאות:

(i) הטבות פרישה (לדוגמה, פנסיות ותשלומים חד-פעמיים בעת פרישה); וכן

(ii) הטבות אחרות לאחר סיום העסקה, כמו ביטוח חיים לאחר סיום העסקה וטיפול רפואי לאחר סיום העסקה;

(ג) הטבות עובד אחרות לטווח ארוך, כמו ההטבות הבאות:

(i) היעדרויות בתשלום לטווח ארוך כמו חופשה בגין ותק או חופשת שבתון;

(ii) מענקי יובל או הטבות אחרות בגין ותק; וכן

(iii) הטבות בגין אובדן כושר עבודה לטווח ארוך; וכן

(ד) הטבות בגין פיטורין.

6. הטבות עובד כוללות הטבות המסופקות לעובדים או לתלויים בהם או למוטבים שלהם וניתן לסלקן על ידי תשלומים (או על ידי הספקה של סחורות או שירותים) המבוצעים במישרין לעובדים, לבני זוגם, ילדיהם או תלויים אחרים בהם או לאחרים, כגון חברות ביטוח.

7. עובד עשוי לספק שירותים לישות במשרה מלאה, במשרה חלקית, על בסיס קבוע, מזדמן או זמני. לצורך תקן זה, דירקטורים וחברי הנהלה אחרים נחשבים עובדים.

הגדרות

8. המונחים הבאים משמשים בתקן זה במשמעות המפורטת להלן:

הגדרות של הטבות עובד

הטבות עובד (*employee benefits*) הן כל צורות תגמול הניתנות על ידי ישות בתמורה לשירות המסופק על ידי עובדים או עבור פיטורין.

הטבות עובד לטווח קצר (*short-term employee benefits*) הן הטבות עובד (שאינן הטבות בגין פיטורין) שחזויות להיות מסולקות במלואן לפני שנים-עשר חודש מסוף תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירות המתייחס.

הטבות לאחר סיום העסקה (*post-employment benefits*) הן הטבות עובד (שאינן הטבות בגין פיטורין והטבות עובד לטווח קצר) שעומדות לתשלום לאחר סיום העסקה.

הטבות עובד אחרות לטווח ארוך (*other long-term employee benefits*) הן כל הטבות עובד שאינן הטבות עובד לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה והטבות בגין פיטורין.

הטבות בגין פיטורין (*termination benefits*) הן הטבות המסופקות בתמורה לפיטורין של עובד כתוצאה מ:

(א) החלטה של ישות לפטר עובד לפני המועד הרגיל של פרישה לגמלאות; או

(ב) החלטה של עובד להסכים להצעה של הטבות בתמורה לפיטורין.

הגדרות המתייחסות לסיווג של תוכניות

תוכניות הטבה לאחר סיום העסקה (*post-employment benefit plans*) הן הסדרים פורמליים או בלתי פורמליים שלפיהם ישות מספקת הטבות לאחר סיום העסקה לעובד אחד או יותר.

תוכניות הפקדה מוגדרת (*defined contribution plans*) הן תוכניות הטבה לאחר סיום העסקה שלפיהן ישות משלמת תשלומים קבועים לישות נפרדת (קרן) מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת

לשלם תשלומים נוספים אם לקרן לא יהיו מספיק נכסים כדי לשלם את כל הטבות העובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות הקודמות.

תוכניות הטבה מוגדרת (*defined benefit plans*) הן תוכניות הטבה לאחר סיום העסקה שאינן תוכניות הפקדה מוגדרת.

תוכניות מרובות מעסיקים (*multi-employer plans*) הן תוכניות הפקדה מוגדרת (שאינן תוכניות ממשלתיות) או תוכניות הטבה מוגדרת (שאינן תוכניות ממשלתיות) אשר:

(א) מצרפות את הנכסים שהועברו על ידי ישויות שונות שאינן תחת אותה שליטה; וכן

(ב) משתמשות בנכסים אלה כדי לספק הטבות עובד לעובדים של יותר מישות אחת, באופן שרמות ההפקדה וההטבה נקבעות ללא קשר לזהות הישות שמעסיקה את העובדים.

הגדרות המתייחסות להתחייבות (לנכס) ההטבה המוגדרת נטו

התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו (*net defined benefit liability (asset)*) היא (הוא) הגירעון או העודף, אשר מותאם להשפעה כלשהי של הגבלת נכס הטבה מוגדרת נטו לתקרת הנכס.

הגירעון או העודף (*deficit or surplus*) הוא:

(א) הערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת בניכוי

(ב) השווי ההוגן של נכסי תוכנית (אם קיימים).

תקרת הנכס (*asset ceiling*) היא הערך הנוכחי של הטבות כלכליות כלשהן הזמינות בצורה של החזרים מהתוכנית או של קיטון בהפקדות עתידיות לתוכנית.

הערך הנוכחי של מחויבות הטבה מוגדרת (*present value of a defined benefit obligation*) הוא הערך הנוכחי, ללא ניכוי של נכסי תוכנית כלשהם, של תשלומים עתידיים חזויים הנדרשים כדי לסלק את המחויבות הנובעת משירות עובד בתקופה השוטפת ובתקופות הקודמות.

נכסי תוכנית (*plan assets*) מורכבים מ:

(א) נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לטווח ארוך; וכן

(ב) פוליסות ביטוח כשירות.

נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לטווח ארוך (*assets held by a long-term employee benefit fund*) הם נכסים (למעט מכשירים פיננסיים שאינם ניתנים להעברה שהונפקו על ידי הישות המדווחת) אשר:

(א) מוחזקים על ידי ישות (קרן) שנפרדת מבחינה משפטית מהישות המדווחת וקיימת רק כדי לשלם או לממן הטבות עובד; וכן

(ב) זמינים לשימוש רק כדי לשלם או לממן הטבות עובד, אינם זמינים לנושים של הישות המדווחת (אף במקרה של פשיטת רגל), ולא ניתן להחזירם לישות המדווחת, אלא אם כן:

(i) הנכסים הנותרים של הקרן מספיקים כדי לעמוד בכל המחויבויות בגין הטבות עובד המתייחסות של התוכנית או של הישות המדווחת; או

(ii) הנכסים מוחזרים לישות המדווחת כדי לשפותה בגין הטבות עובד שכבר שולמו.

פוליסת ביטוח כשירה (*qualifying insurance policy*) היא פוליסת ביטוח¹ שהונפקה על ידי מבטח שאינו צד קשור (כמוגדר בתקן חשבונאות בינלאומי 24 גילויים בהקשר לצד קשור) של הישות המדווחת, אם התקבולים מהפוליסה:

(א) ניתנים לשימוש רק כדי לשלם או לממן הטבות עובד בהתאם לתוכנית הטבה מוגדרת; וכן

(ב) אינם זמינים לנושים של הישות המדווחת (אף במקרה של פשיטת רגל) ולא ניתן לשלם אותם לישות המדווחת, אלא אם כן מתקיים אחד מהשניים:

(i) התקבולים מייצגים נכסים עודפים שאינם נדרשים כדי שהפוליסה תעמוד בכל המחויבויות בגין הטבות עובד המתייחסות; או

(ii) התקבולים מוחזרים לישות המדווחת כדי לשפותה בגין הטבות עובד שכבר שולמו.

¹ פוליסת ביטוח כשירה אינה בהכרח חוזה ביטוח, כמוגדר בתקן דיווח כספי בינלאומי 17 תוזי ביטוח.

שווי הוגן (*fair value*) הוא המחיר שהיה מתקבל ממכירת נכס או שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. (ראה תקן דיווח כספי בינלאומי 13 *מדידת שווי הוגן*).

הגדרות המתייחסות לעלות הטבה מוגדרת

עלות שירות (*service cost*) מורכבת מ:

(א) **עלות שירות שוטף (*current service cost*)**, שהיא הגידול בערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת הנובע משירות עובדים בתקופה השוטפת.

(ב) **עלות שירות עבר (*past service cost*)**, שהיא השינוי בערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת לגבי שירות עובדים בתקופות קודמות, כתוצאה מתיקון תוכנית (מתן לראשונה או ביטול של תוכנית הטבה מוגדרת או שינויים לתוכנית הטבה מוגדרת) או מצמצום תוכנית (הפחתה משמעותית על ידי הישות במספר העובדים המשתתפים בתוכנית); וכן

(ג) רווח או הפסד כלשהם מסילוק.

ריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו (*net interest on the net defined benefit liability (asset)*) היא השינוי במהלך התקופה בהתחייבות (בנכס) ההטבה המוגדרת נטו, הנובע מחלוף הזמן.

מדידות מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו (*remeasurements of the net defined benefit liability (asset)*) מורכבות מ:

(א) רווחים והפסדים אקטואריים;

(ב) התשואה על נכסי תוכנית, למעט סכומים שנכללו בריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו; וכן

(ג) שינוי כלשהו בהשפעה של תקרת הנכס, למעט סכומים שנכללו בריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו.

רווחים והפסדים אקטואריים (*actuarial gains and losses*) הם שינויים בערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת הנובעים מ:

(א) תיאומים בהתאם לניסיון (השפעות ההבדלים בין ההנחות האקטואריות הקודמות לבין מה שהתרחש בפועל); וכן

(ב) ההשפעות של שינויים בהנחות אקטואריות.

התשואה על נכסי תוכנית (return on plan assets) היא ריבית, דיבידנדים והכנסה אחרת שהושגה מנכסי התוכנית, ביחד עם רווחים או הפסדים שמומשו ושלא מומשו בגין נכסי תוכנית, בניכוי:

(א) עלויות כלשהן של ניהול נכסי תוכנית; וכן

(ב) מסים כלשהם שעומדים לתשלום על ידי התוכנית עצמה, שאינם מסים שנכללו בהנחות האקטואריות ששימשו כדי למדוד את הערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת.

סילוק (settlement) היא עסקה שמבטלת את כל המחויבויות המשפטיות או המשתמעות הנוספות עבור חלק מההטבות המסופקות בהתאם לתוכנית הטבה מוגדרת או עבור כל ההטבות, מלבד תשלום של הטבות לעובדים או לטובתם (on behalf of) אשר מפורט בתנאים של התוכנית ואשר נכלל בהנחות האקטואריות.

הטבות עובד לטווח קצר

9. הטבות עובד לטווח קצר כוללות פריטים כמו הפריטים הבאים, אם הם חזויים להיות מסולקים במלואם לפני שנים-עשר חודש לאחר סוף תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים:

(א) שכר עבודה, משכורות ותשלומים לביטוח לאומי;

(ב) חופשה שנתית בתשלום וימי מחלה בתשלום;

(ג) שיתוף ברווחים ותשלומי מענקים; וכן

(ד) הטבות לא כספיות (כגון טיפול רפואי, דיור, רכבים וסחורות או שירותים הניתנים ללא תשלום או במחיר מסובסד) לעובדים קיימים.

10. ישות אינה צריכה לסווג מחדש הטבות עובד לטווח קצר אם ציפיות הישות לגבי העיתוי של הסילוק השתנו באופן זמני. אולם, אם המאפיינים של ההטבה השתנו (כגון שינוי מהטבה שאינה נצברת להטבה נצברת) או אם שינוי בציפיות של העיתוי של הסילוק הוא אינו זמני, אז הישות שוקלת אם ההטבה מקיימת עדיין את ההגדרה של הטבות עובד לטווח קצר.

הכרה ומדידה

כל הטבות עובד לטווח קצר

11. כאשר עובד סיפק שירות לישות במהלך תקופה חשבונאית, הישות תכיר בסכום לא מהוון של הטבות עובד לטווח קצר שהיא חזויה לשלם בתמורה לאותו שירות:

(א) כהתחייבות (הוצאה לשלם), לאחר ניכוי כל סכום שכבר שולם. אם הסכום שכבר שולם עולה על הסכום הלא מהוון של ההטבות, ישות תכיר באותו עודף כנכס (הוצאה מראש) במידה שבה, לדוגמה, התשלום מראש יביא לקיטון בתשלומים עתידיים או להחזר כספי.

(ב) כהוצאה, אלא אם כן תקן דיווח כספי בינלאומי אחר דורש או מאפשר הכללת ההטבות בעלותו של נכס (ראה, לדוגמה, תקן חשבונאות בינלאומי 2 מלאי ותקן חשבונאות בינלאומי 16 דכוש קבוע).

12. בסעיפים 13, 16 ו-19 מוסבר האופן שבו ישות תיישם את סעיף 11 לגבי הטבות עובד לטווח קצר הניתנות בצורה של היעדרויות בתשלום ושל תוכניות לשיתוף ברווחים ושל תוכניות לתשלומי מענקים.

היעדרויות בתשלום לטווח קצר

13. ישות תכיר בעלות חזויה של הטבות עובד לטווח קצר בצורה של היעדרויות בתשלום על פי סעיף 11, כלהלן:

(א) במקרה של היעדרויות בתשלום נצברות, כאשר העובדים מספקים שירות אשר מגדיל את זכאותם להיעדרויות בתשלום בעתיד.

(ב) במקרה של היעדרויות בתשלום שאינן נצברות, כאשר ההיעדרויות מתרחשות.

14. ישות עשויה לשלם לעובדים בגין היעדרויות מסיבות שונות כולל חגים, מחלה ואובדן כושר עבודה לטווח קצר, חופשת לידה, שירות בחבר מושבעים או שירות צבאי. זכאות להיעדרויות בתשלום מסווגת לשת קטגוריות:

(א) נצברת; וכן

(ב) לא נצברת.

15. היעדרויות בתשלום נצברות הן אלה אשר מועברות וניתנות לשימוש בתקופות עתידיות אם הזכאות לתקופה השוטפת אינה מנוצלת במלואה. היעדרויות בתשלום נצברות עשויות להיות מבשילות (במילים אחרות, עובדים זכאים לתשלום במזומן בגין זכאות שלא נוצלה בעת עזיבת הישות) או לא מבשילות (כאשר עובדים אינם זכאים לתשלום במזומן בגין זכאות שלא נוצלה בעת עזיבה). מחויבות נובעת ככל שעובדים מספקים שירות שמגדיל את זכאותם להיעדרויות בתשלום בעתיד. המחויבות קיימת ומוכרת גם אם ההיעדרויות בתשלום אינן מבשילות, אף על פי שהאפשרות לכך שעובדים עשויים לעזוב לפני שהם ניצלו את הזכאות הנצברת, שאינה מבשילה, משפיעה על המדידה של אותה מחויבות.

16. **ישות תמדוד את העלות החזויה של היעדרויות בתשלום נצברות כסכום הנוסף שהישות צופה לשלם כתוצאה מהזכאות הלא מנוצלת שנצברה בסוף תקופת הדיווח.**

17. השיטה המפורטת בסעיף הקודם מודדת את המחויבות בסכום שבו התשלומים הנוספים שחזויים לנבוע רק מהעובדה שההטבה נצברת. במקרים רבים, ישות אינה צריכה לערוך חישובים מפורטים כדי להעריך כי אין מחויבות מהותית בגין היעדרויות בתשלום שלא נוצלו. לדוגמה, סביר שמחויבות בגין ימי מחלה תהיה מהותית רק כאשר קיימת הבנה פורמלית או בלתי פורמלית כי ניתן לנצל את ימי המחלה בתשלום שלא נוצלו כחופשה שנתית בתשלום.

דוגמה הממחישה את יישום סעיפים 16 ו-17

לישות יש 100 עובדים, שכל אחד מהם זכאי לחמישה ימי עבודה של ימי מחלה בתשלום בכל שנה. ניתן להעביר ימי מחלה לא מנוצלים לשנה אחת. ימי מחלה מנוצלים קודם מהזכאות בשנה השוטפת ולאחר מכן מיתרה כלשהי שהועברה מהשנה הקודמת (לפי בסיס נכנס-אחרון יוצא-ראשון). ביום 31 בדצמבר 20X1 הזכאות הממוצעת שלא נוצלה לעובד היא יומיים. הישות צופה, על בסיס של ניסיון העבר, שחזוי להימשך, ש-92 עובדים ייקחו לא יותר מחמישה ימים של ימי מחלה בתשלום בשנת 20X2 וששמונה העובדים הנותרים ייקחו בממוצע ששה וחצי ימים כל אחד.

הישות צופה לשלם שנים-עשר ימים נוספים של דמי מחלה כתוצאה מהזכאות הלא מנוצלת שנצברה ליום 31 בדצמבר 20X1 (יום וחצי לכל אחד משמונת העובדים). לכן, הישות מכירה בהתחייבות השווה לשנים-עשר ימים של דמי מחלה.

18. היעדרויות בתשלום שאינן נצברות אינן מועברות קדימה: הן מתבטלות אם הזכאות בגין התקופה השוטפת לא נוצלה במלואה ואינה מזכה עובדים לתשלום במזומן בגין זכאות שלא נוצלה בעת עזיבת הישות. זהו, בדרך כלל, המצב לגבי דמי מחלה (במידה שזכאות מהעבר, שלא נוצלה, אינה מגדילה זכאות עתידית), חופשת לידה, והיעדרויות

בתשלום עקב שירות בחבר מושבעים ושירות צבאי. ישות אינה מכירה בכל התחייבות או הוצאה עד למועד ההיעדרות, מאחר ששירות העובד אינו מגדיל את סכום ההטבה.

תוכניות לשיתוף ברווחים ותוכניות לתשלומי מענקים

19. ישות תכיר בעלות החזויה של תשלומי שיתוף ברווחים ושל תשלומי מענקים לפי סעיף 11 כאשר, ורק כאשר:

(א) לישות יש מחויבות בהווה, משפטית או משתמעת, לשלם תשלומים כאלה כתוצאה מאירועים מהעבר; וכן

(ב) ניתן לאמוד באופן מהימן את המחויבות.

מחויבות בהווה קיימת כאשר, ורק כאשר, לישות אין כל חלופה מציאותית אלא לשלם את התשלומים.

20. בהתאם לתוכניות אחדות לשיתוף ברווחים, עובדים מקבלים חלק מהרווח רק אם הם נשארים מועסקים בישות לתקופה מוגדרת. תוכניות כאלה יוצרות מחויבות משתמעת, כאשר עובדים מספקים שירות, אשר מגדיל את הסכום שישולם אם הם יישארו מועסקים עד לסוף התקופה המוגדרת. המדידה של מחויבות משתמעת כזו משקפת את האפשרות לכך שחלק מהעובדים עשויים לעזוב ללא קבלת תשלומי שיתוף ברווחים.

דוגמה הממחישה את יישום סעיף 20

בהתאם לתוכנית לשיתוף ברווחים על הישות לשלם חלק יחסי מוגדר מהרווח הנקי שלה לשנה לעובדים ששירתו במהלך השנה. אם אף אחד מהעובדים לא יעזוב במהלך השנה, סך הכול תשלומי השיתוף ברווחים לשנה יהיה 3 אחוזים מהרווח הנקי. הישות מעריכה כי תחלופת העובדים תקטין את התשלומים ל-2.5 אחוזים מהרווח הנקי.

הישות מכירה בהתחייבות ובהוצאה בגובה 2.5 אחוזים מהרווח הנקי.

21. ייתכן שלישות אין מחויבות משפטית לשלם מענק. אף על פי כן, במקרים אחדים, לישות יש דפוס פעילות של תשלום מענקים. במקרים כאלה, לישות יש מחויבות משתמעת מאחר שלישות אין חלופה מציאותית, אלא לשלם את המענק. המדידה של המחויבות המשתמעת משקפת את האפשרות לכך שחלק מהעובדים עשויים לעזוב מבלי לקבל מענק.

22. ישות יכולה לאמוד באופן מהימן מחויבות משפטית או משתמעת שלה בהתאם לתוכניות לשיתוף ברווחים או לתוכניות לתשלומי מענקים כאשר, ורק כאשר:

(א) התנאים הפורמליים של התוכנית כוללים נוסחה לקביעת סכום ההטבה;

(ב) הישות קובעת את הסכומים שישולמו לפני שהדוחות הכספיים מאושרים לפרסום; או

(ג) דפוס פעילות מהעבר מספק ראיות ברורות לסכום המחויבות המשתמעת של הישות.

23. מחויבות בהתאם לתוכניות לשיתוף ברווחים ולתוכניות לתשלומי מענקים נובעת משירות העובד ולא מעסקה עם בעלי הישות. לכן, ישות מכירה בעלותן של תוכניות לשיתוף ברווחים ותוכניות לתשלומי מענקים לא כחלוקת רווחים, אלא כהוצאה.

24. אם תשלומי שיתוף ברווחים ומענקים אינם חזויים להיות מסולקים במלואם לפני שנים-עשר חודש מסוף תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים סיפקו את השירות המתייחס, תשלומים אלה הם הטבות עובד אחרות לטווח ארוך (ראה סעיפים 153–158).

גילוי

25. אף על פי שתקן זה אינו דורש גילויים ספציפיים לגבי הטבות עובד לטווח קצר, תקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים עשויים לדרוש גילויים. לדוגמה, תקן חשבונאות בינלאומי 24 דורש גילויים לגבי הטבות עובד לאנשי מפתח בהנהלה. תקן חשבונאות בינלאומי 1 הצגת דוחות כספיים דורש גילוי להוצאה בגין הטבות עובד.

הטבות לאחר סיום העסקה: הבחנה בין תוכניות הפקדה מוגדרת לבין תוכניות הטבה מוגדרת

26. הטבות לאחר סיום העסקה כוללות פריטים כמו הפריטים הבאים:

(א) הטבות פרישה (לדוגמה פנסיות, ותשלומים חד-פעמיים בעת פרישה); וכן

(ב) הטבות אחרות לאחר סיום העסקה, כמו ביטוח חיים לאחר סיום העסקה וטיפול רפואי לאחר סיום העסקה.

הסדרים לפיהם ישות מספקת הטבות לאחר סיום העסקה הם תוכניות הטבה לאחר סיום העסקה. ישות מיישמת תקן זה לגבי כל ההסדרים

- האלה בין אם הם כוללים הקמת ישות נפרדת לקבלת הפקדות ולתשלום הטבות ובין אם לא.
27. תוכניות הטבה לאחר סיום העסקה מסווגות כתוכניות הפקדה מוגדרת או כתוכניות הטבה מוגדרת, תלוי במהות הכלכלית של התוכנית כפי שנגזרת מעקרונותיה ומתנאיה העיקריים.
28. בהתאם לתוכניות הפקדה מוגדרת המחויבות המשפטית או המשתמעת של הישות מוגבלת לסכום שהיא מסכימה להפקיד בקרן. לכן, הסכום של הטבות לאחר סיום העסקה שיקבל העובד נקבע לפי סכום ההפקדות שהופקדו על ידי ישות (וייתכן גם על ידי העובד) לתוכנית הטבה לאחר סיום העסקה או לחברת ביטוח, ביחד עם תשואה על השקעה הנובעת מההפקדות. כתוצאה מכך, סיכון אקטוארי (שהטבות יהיו נמוכות מהחזוי) וסיכון השקעה (שנכסים שהושקעו לא יספיקו כדי לשלם הטבות חזויות), במהות, חלים על העובד.
29. דוגמאות למקרים שבהם מחויבות של ישות אינה מוגבלת לסכום שהיא מסכימה להפקיד בקרן הם כאשר לישות יש מחויבות משפטית או משתמעת באמצעות:
- (א) נוסחה של תוכנית הטבה שאינה קשורה רק לסכום ההפקדות ודורשת מהישות לספק הפקדות נוספות אם נכסים אינם מספיקים כדי לקיים את ההטבות לפי הנוסחה של תוכנית ההטבה;
- (ב) ערבות, בין אם בעקיפין דרך תוכנית ובין אם במישרין, לתשואה מוגדרת על הפקדות; או
- (ג) דפוסי פעילות לא פורמליים היוצרים מחויבות משתמעת. לדוגמה, מחויבות משתמעת עשויה להיווצר כאשר לישות יש היסטוריה של הגדלת הטבות לעובדים לשעבר כדי לשמור על ערכן בהתאם לאינפלציה, גם כשאין לישות מחויבות משפטית לעשות זאת.
30. לפי תוכניות הטבה מוגדרת:
- (א) מחויבות הישות היא לספק את ההטבות המוסכמות לעובדים נוכחיים ולעובדים לשעבר; וכן
- (ב) סיכון אקטוארי (שהטבות יעלו יותר מהחזוי) וסיכון השקעה חלים, במהות, על הישות. אם ניסיון אקטוארי או ניסיון בהשקעות (investment experience) הם גרועים מהחזוי, המחויבות של הישות עשויה לגדול.
31. סעיפים 32–49 מסבירים את ההבחנה בין תוכניות הפקדה מוגדרת לבין תוכניות הטבה מוגדרת בהקשר לתוכניות מרובות מעסיקים, תוכניות

הטבה מוגדרת שחולקות סיכונים בין ישויות תחת אותה שליטה, תוכניות ממשלתיות והטבות מבוטחות.

תוכניות מרובות מעסיקים

32. ישות תסווג תוכנית מרובת מעסיקים כתוכנית הפקדה מוגדרת או כתוכנית הטבה מוגדרת בהתאם לתנאים של התוכנית (לרבות מחויבות משתמעת כלשהי שהיא מעבר לתנאים הפורמליים).

33. אם ישות משתתפת בתוכנית הטבה מוגדרת מרובת מעסיקים, למעט כאשר סעיף 34 חל, היא:

(א) תטפל בחלקה היחסי במחויבות ההטבה המוגדרת, בנכסי תוכנית ובעלות הקשורה לתוכנית באותו אופן כמו בכל תוכנית הטבה מוגדרת אחרת; וכן

(ב) תיתן גילוי למידע הנדרש על ידי סעיפים 135–148 (למעט סעיף 148(ד)).

34. כאשר מידע מספיק אינו ניתן להשגה כדי להשתמש בטיפול חשבונאי לפי הטבה מוגדרת לגבי תוכנית הטבה מוגדרת מרובת מעסיקים, ישות:

(א) תטפל בתוכנית בהתאם לסעיפים 51 ו-52 כאילו היא הייתה תוכנית הפקדה מוגדרת; וכן

(ב) תיתן גילוי למידע הנדרש על ידי סעיף 148.

35. דוגמה אחת לתוכנית הטבה מוגדרת מרובת מעסיקים היא כאשר:

(א) התוכנית ממומנת על בסיס pay-as-you-go: הפקדות נקבעות ברמה שחזויה להספיק לתשלום ההטבות העומדות לתשלום באותה תקופה; והטבות עתידיות שהורווחו במהלך התקופה השוטפת ישולמו מתוך הפקדות עתידיות; וכן

(ב) הטבות עובד נקבעות לפי משך הזמן של שירותי העובדים ולישויות המשתתפות אין דרכים מציאיות לזאת מהתוכנית ללא הפקדה עבור ההטבות שהורווחו על ידי עובדים עד למועד היציאה. תוכנית כזו יוצרת סיכון אקטוארי עבור הישות: אם העלות הסופית של הטבות שכבר הורווחו לסוף תקופת הדיווח היא גבוהה מהחזוי, הישות תצטרך להגדיל את ההפקדות שלה או לשכנע עובדים להסכים לקיטון בהטבות. לכן, תוכנית כזו היא תוכנית הטבה מוגדרת.

36. כאשר מידע מספיק ניתן להשגה לגבי תוכנית הטבה מוגדרת מרובת מעסיקים, ישות מטפלת בחלקה היחסי במחויבות ההטבה המוגדרת,

בנכסי תוכנית ובעלות לאחר סיום העסקה הקשורים לתוכנית באותו אופן כמו לגבי תוכנית הטבה מוגדרת כלשהי אחרת. אולם, ייתכן שישות לא תהיה מסוגלת לזהות את חלקה במצב הכספי ובתוצאות הפעולות של התוכנית ברמת מהימנות מספקת לצרכים חשבונאיים. זה עשוי לקרות אם:

(א) התוכנית חושפת את הישויות המשתתפות לסיכונים אקטואריים הקשורים לעובדים נוכחיים ולעובדים לשעבר של ישויות אחרות, וכתוצאה מכך לא קיים בסיס עקבי ומהימן להקצאת המחויבות, נכסי התוכנית והעלות לישויות אינדיווידואליות המשתתפות בתוכנית; או

(ב) לישות אין גישה למידע מספיק לגבי התוכנית כדי לקיים את הדרישות של תקן זה.

במקרים אלה, ישות מטפלת בתוכנית כאילו היא תוכנית הפקדה מוגדרת ונותנת גילוי למידע הנדרש על ידי סעיף 148.

37. ייתכן שקיים הסדר חוזי בין התוכנית מרובת המעסיקים לבין המשתתפים בה, אשר קובע את האופן שבו יחולק העודף של התוכנית למשתתפים (או האופן שבו ימומן הגירעון). משתתף בתוכנית מרובת מעסיקים עם הסכם כזה, המטפל בתוכנית כתוכנית הפקדה מוגדרת בהתאם לסעיף 34, יכיר בנכס או בהתחייבות שנובעים מההסדר החוזי ובהכנסה או בהוצאה הנובעות מכך ברווח או הפסד.

דוגמה הממחישה את יישום סעיף 37

ישות משתתפת בתוכנית הטבה מוגדרת מרובת מעסיקים שאינה מכינה הערכות של התוכנית על בסיס תקן חשבונאות בינלאומי 19. לפיכך היא מטפלת בתוכנית כאילו היא הייתה תוכנית הפקדה מוגדרת. הערכת שווי של הקרן, שאינה לפי תקן חשבונאות בינלאומי 19, מראה גירעון בסך 100 מיליון ש"ח^(ח) בתוכנית. התוכנית ערכה בהתאם לחוזה לוח זמנים להפקדות של המעסיקים המשתתפים בתוכנית שיבטל את הגירעון במהלך חמש השנים הקרובות. סך הכול ההפקדות של הישות בהתאם לחוזה הוא 8 מיליון ש"ח.

הישות מכירה בהתחייבות בגין ההפקדות בערכה הנוכחי ובהוצאה זהה ברווח או הפסד.

(א) בתקן זה סכומים כספיים נקובים בשקלים חדשים (ש"ח).

38. תוכניות מרובות מעסיקים נבדלות מתוכניות בניהול קבוצתי. תוכנית בניהול קבוצתי היא רק קיבוץ של תוכניות של מעסיקים בודדים כדי לאפשר למעסיקים המשתתפים לאחד את נכסיהם למטרות השקעה ולהקטין עלויות ניהול השקעה ועלויות מנהליות, אך התביעות של

מעסיקים שונים מופרדות לטובת עובדיהם בלבד. תוכניות בניהול קבוצתי אינן מצייבות בעיות חשבונאיות כלשהן מאחר שמידע ניתן להשגה בנקל כדי לטפל בהן באותו אופן כמו בכל תוכנית של מעסיק בודד ומאחר שתוכניות כאלה אינן חושפות את הישויות המשתתפות לסיכונים אקטואריים הקשורים לעובדים נוכחיים ולעובדים לשעבר של ישויות אחרות. ההגדרות בתקן זה דורשות מישות לסווג תוכנית בניהול קבוצתי כתוכנית הפקדה מוגדרת או כתוכנית הטבה מוגדרת בהתאם לתנאים של התוכנית (כולל מחויבות משתמעת כלשהי שהיא מעבר לתנאים הפורמליים).

39. בקביעה מתי יש להכיר, וכיצד יש למדוד, התחייבות שמתייחסת לחיסול (wind up) של תוכנית הטבה מוגדרת מרובת מעסיקים, או יציאה מתוכנית הטבה מוגדרת מרובת מעסיקים על ידי הישות, ישות תיישם את תקן חשבונאות בינלאומי 37 הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים.

תוכניות הטבה מוגדרת אשר חולקות סיכונים בין ישויות תחת אותה שליטה

40. תוכניות הטבה מוגדרת שחולקות סיכונים בין ישויות הנמצאות תחת אותה שליטה, לדוגמה, חברה אם וחברות בנות שלה, אינן תוכניות מרובות מעסיקים.

41. ישות המשתתפת בתוכנית כזו תשיג מידע לגבי התוכנית בכללותה, הנמדדת בהתאם לתקן זה על הבסיס של הנחות המיושמות לגבי התוכנית בכללותה. אם קיים הסכם חוזי או מדיניות מוצהרת לזקיפה לישויות אינדיווידואליות בקבוצה של עלות הטבה מוגדרת נטו בגין התוכנית בכללותה הנמדדת בהתאם לתקן זה, הישות תכיר בדוחות כספיים נפרדים או אינדיווידואליים שלה, בעלות הטבה מוגדרת נטו כפי שנוקפה. אם לא קיים הסכם כזה או מדיניות כזו, עלות הטבה המוגדרת נטו תוכר בדוחות הכספיים הנפרדים או האינדיווידואליים של הישות בקבוצה אשר היא מבחינה משפטית המעסיק המממן של התוכנית. הישויות האחרות בקבוצה יכירו בדוחות הכספיים הנפרדים או האינדיווידואליים שלהן, בעלות השווה להפקדות שלהן שעומדות לתשלום בגין התקופה.

42. השתתפות בתוכנית כזו היא עסקה עם צדדים קשורים לגבי כל אחת מהישויות האינדיווידואליות בקבוצה. לכן, ישות תיתן גילוי למידע הנדרש על ידי סעיף 149 בדוחות הכספיים הנפרדים או האינדיווידואליים שלה.

תוכניות ממשלתיות

43. ישות תטפל בתוכנית ממשלתית באותו אופן כמו בתוכנית מרובת מעסיקים (ראה סעיפים 32–39).

44. תוכניות ממשלתיות נוצרות מכוח חקיקה כדי לכסות את כל הישגיות (או כל הישגיות בקטגוריה מסוימת, לדוגמה, בענף ספציפי) ומנוהלות על ידי ממשלה לאומית או ממשלה מקומית או על ידי גוף אחר (לדוגמה, סוכנות אוטונומית שהוקמה באופן ספציפי לצורך זה) שאינם כפופים לשליטה או השפעה על ידי הישות המדווחת. תוכניות אחדות שנוצרו על ידי ישות מספקות גם הטבות חובה כתחליף להטבות, שאילולא כן היו מכוסות על ידי תוכנית ממשלתית, והטבות וולונטריות נוספות. תוכניות כאלה אינן תוכניות ממשלתיות.

45. תוכניות ממשלתיות מאופיינות כהטבה מוגדרת או כהפקדה מוגדרת, בהתאם למחויבות של הישות לפי התוכנית. תוכניות ממשלתיות רבות ממומנות על בסיס pay-as-you-go: הפקדות נקבעות ברמה שחזויה להספיק לשלם את ההטבות הנדרשות שעומדות לתשלום באותה תקופה; הטבות עתידיות שהורווחו במהלך התקופה השוטפת ישולמו מתוך הפקדות עתידיות. אף על פי כן, ברוב התוכניות הממשלתיות, לישות אין כל מחויבות משפטית או משתמעת לשלם הטבות עתידיות אלה: המחויבות היחידה שלה היא לשלם את ההפקדות כאשר הן עומדות לתשלום ואם הישות מפסיקה להעסיק חברים בתוכנית ממשלתית, לא תהיה לה כל מחויבות לשלם את ההטבות שהורווחו על ידי עובדים שלה בשנים קודמות. מסיבה זו, תוכניות ממשלתיות הן, בדרך כלל, תוכניות הפקדה מוגדרת, אולם, כאשר תוכנית ממשלתית היא תוכנית הטבה מוגדרת, ישות מיישמת את סעיפים 32–39.

הטבות מבוטחות

46. ישות עשויה לשלם פרמיות ביטוח כדי לממן תוכנית הטבה לאחר סיום העסקה. הישות תטפל בתוכנית כזו כתוכנית הפקדה מוגדרת אלא אם כן לישות תהיה (בין אם במישרין ובין אם בעקיפין דרך התוכנית) מחויבות משפטית או משתמעת לאחת מהשתיים:

(א) לשלם את הטבות העובד במישרין כאשר הן עומדות לתשלום; או

(ב) לשלם סכומים נוספים אם המבטח לא ישלם את כל הטבות העובד העתידיות המתייחסות לשירות עובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

אם בידי הישות נותרה מחויבות משפטית או מחויבות משתמעת כזו, הישות תטפל בתוכנית כתוכנית הטבה מוגדרת.

47. ההטבות המבוטחות באמצעות פוליסת ביטוח לא צריכות להיות בעלות קשר ישיר או אוטומטי למחויבות הישות בגין הטבות עובד. תוכניות הטבה לאחר סיום העסקה הכרוכות בפוליסות ביטוח כפופות לאותה הבחנה בין טיפול חשבונאי לבין מימון כמו בתוכניות ממומנות אחרות.

48. כאשר ישות מממנת מחויבות בגין הטבות לאחר סיום העסקה באמצעות הפקדה לפוליסת ביטוח לפיה בידי הישות (בין אם במישרין, אם בעקיפין דרך התוכנית, אם דרך המנגנון לקביעת פרמיות עתידיות או דרך יחסים של צד קשור עם המבטח) נותרה מחויבות משפטית או מחויבות משתמעת, תשלום הפרמיות אינו נחשב להסדר הפקדה מוגדרת. כתוצאה מכך הישות:

- (א) מטפלת בפוליסת ביטוח כשירה כנכס תוכנית (ראה סעיף 8); וכן
 (ב) מכירה בפוליסות ביטוח אחרות כזכויות שיפוי (אם הפוליסות מקיימות את הקריטריון בסעיף 116).

49. כאשר פוליסת ביטוח היא על שם משתתף מוגדר בתוכנית או קבוצה של משתתפים בתוכנית ולישות אין מחויבות משפטית או משתמעת לכסות הפסד כלשהו בגין הפוליסה, לישות אין כל מחויבות לשלם הטבות לעובדים והמבטח אחראי באופן בלעדי לתשלום ההטבות. התשלום של פרמיות קבועות בהתאם לחוזה כזה הוא, במהות, הסילוק של המחויבות בגין הטבות עובד, ולא השקעה כדי לעמוד במחויבות. כתוצאה מכך, לישות אין יותר נכס או התחייבות. לכן, ישות מטפלת בתשלומים כאלה כהפקדות לתוכנית הפקדה מוגדרת.

הטבות לאחר סיום העסקה: תוכניות הפקדה מוגדרת

50. טיפול חשבונאי בתוכניות הפקדה מוגדרת הוא פשוט מאחר שהדיווח על מחויבות של הישות בכל אחת מהתקופות נקבע על ידי הסכומים שיש להפקיד בגין אותה תקופה. כתוצאה מכך, לא נדרשות כל הנחות אקטואריות כדי למדוד את המחויבות או את ההוצאה ולא קיימת כל אפשרות לרווח או הפסד אקטואריים. יתרה מכך, המחויבויות נמדדות על בסיס לא מהוון, למעט כאשר הן אינן חזויות להיות מסולקות במלואן לפני שנים-עשר חודש לאחר סוף תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירות המתייחס.

הכרה ומדידה

51. כאשר עובד סיפק שירות לישות במהלך תקופה, הישות תכיר בהפקדה שעומדת לתשלום לתוכנית הפקדה מוגדרת בתמורה לאותו שירות:

- (א) כהתחייבות (הוצאה לשלם), לאחר ניכוי הפקדה כלשהי שכבר שולמה. אם ההפקדה שכבר שולמה עולה על ההפקדה שיש להפקיד בגין השירות לפני סוף תקופת הדיווח, ישות תכיר באותו עודף כנכס (הוצאה מראש) במידה שבה התשלום מראש יוביל, לדוגמה, לקיטון בתשלומים עתידיים או להחזר כספי.

(ב) כהוצאה, אלא אם כן תקן דיווח כספי בינלאומי אחר דורש או מאפשר הכללת ההפקדה בעלות של נכס (ראה, לדוגמה, תקן חשבונאות בינלאומי 2 ותקן חשבונאות בינלאומי 16).

52. כאשר הפקדות לתוכנית הפקדה מוגדרת אינן חזויות להיות מסולקות במלואן לפני שנים-עשר חודש מסוף תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירות המתייחס, הן יהוונו באמצעות שיעור ההיוון המפורט בסעיף 83.

גילוי

53. ישות תיתן גילוי לסכום שהוכר כהוצאה בגין תוכניות הפקדה מוגדרת.

54. כאשר נדרש לפי תקן חשבונאות בינלאומי 24, ישות תיתן גילוי למידע לגבי הפקדות לתוכניות הפקדה מוגדרת עבור אנשי מפתח בהנהלה.

הטבות לאחר סיום העסקה: תוכניות הטבה מוגדרת

55. טיפול חשבונאי בתוכניות הטבה מוגדרת הוא מורכב, מאחר שנדרשות הנחות אקטואריות כדי למדוד את המחויבות ואת ההוצאה וקיימת אפשרות לרווחים או הפסדים אקטואריים. יתרה מכך, המחויבויות נמדדות על בסיס מהוון, מאחר שהן עשויות להיות מסולקות שנים רבות לאחר שהעובדים סיפקו את השירות המתייחס.

הכרה ומדידה

56. תוכניות הטבה מוגדרת עשויות להיות לא ממומנות, או שהן עשויות להיות ממומנות, במלואן או בחלקן, על ידי הפקדות של ישות, ולעיתים על ידי הפקדות של העובדים שלה, לישות אחרת או לקרן, הנפרדת מבחינה משפטית מהישות המדווחת ושמהן משולמות הטבות עובד. התשלום לעובדים של הטבות ממומנות מהקרן, כאשר הן עומדות לתשלום אינו תלוי רק במצב הכספי וביצועי ההשקעה של הקרן, אלא גם ביכולת הישות, והמוכנות שלה, לכסות גירעון כלשהו בנכסי הקרן. לכן, הישות, במהות, מקבלת עליה את הסיכונים האקטואריים וסיכוני ההשקעה הקשורים לתוכנית. כתוצאה מכך, ההוצאה שהוכרה בגין תוכנית הטבה מוגדרת היא אינה בהכרח סכום ההפקדה העומד לתשלום בגין התקופה.

57. טיפול חשבונאי על ידי ישות בתוכניות הטבה מוגדרת כולל את השלבים הבאים:

(א) קביעת הגירעון או העודף. קביעה זו כוללת:

- (i) שימוש בטכניקה אקטוארית, שיטת יחידת הזכאות החזויה (projected unit credit method), כדי לאמוד באופן מהימן את העלות הסופית לישות של ההטבה שעובדים הרוויחו בתמורה לשירות שלהם בתקופה השוטפת ובתקופות הקודמות (ראה סעיפים 67–69). הדבר דורש מישות לקבוע את סכום ההטבה הניתן לייחוס לתקופה השוטפת ולתקופות הקודמות (ראה סעיפים 70–74) ולבצע אומדנים (הנחות אקטואריות) בדבר משתנים דמוגרפיים (כגון תחלופה ותמותה של עובדים) ומשתנים פיננסיים (כגון גידול עתידי במשכורות ובעלויות רפואיות) שישפיעו על עלות ההטבה (ראה סעיפים 75–98).
- (ii) היוון הטבה זו כדי לקבוע את הערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת ואת עלות השירות השוטף (ראה סעיפים 67–69 ו-83–86).
- (iii) ניכוי השווי ההוגן של נכסי תוכנית כלשהם (ראה סעיפים 113–115) מהערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת.
- (ב) קביעת הסכום של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו כסכום של הגירעון או העודף שנקבע ב-(א), אשר מותאם להשפעה כלשהי של הגבלת נכס הטבה מוגדרת נטו לתקרת הנכס (ראה סעיף 64).
- (ג) קביעת סכומים שבהם יש להכיר ברווח או הפסד :
- (i) עלות שירות שוטף (ראה סעיפים 70–74 וסעיף 122א).
- (ii) עלות שירותי עבר כלשהי ורווח או הפסד כלשהם מסילוק (ראה סעיפים 99–112).
- (iii) ריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו (ראה סעיפים 123–126).
- (ד) קביעת המדידות מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו, אשר יוכרו ברווח כולל אחר, כולל :
- (i) רווחים והפסדים אקטואריים (ראה סעיפים 128 ו-129) ;
- (ii) תשואה על נכסי תוכנית, למעט סכומים שנכללו בריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו (ראה סעיף 130) ; וכן

(iii) שינוי כלשהו בהשפעה של תקרת הנכס (ראה סעיף 64), למעט סכומים שנכללו בריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו.

כאשר לישות יש יותר מתוכנית הטבה מוגדרת אחת, הישות תיישם את הנהלים האלה בנפרד לגבי כל תוכנית מהותית.

58. ישות תקבע את התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו באופן תדיר מספיק, כך שהסכומים המוכרים בדוחות הכספיים לא יהיו שונים באופן מהותי מהסכומים שהיו נקבעים בסוף תקופת הדיווח.

59. תקן זה מעודד, אך אינו דורש, מישות לשותף אקטואר מוסמך במדידה של כל המחויבויות המהותיות בגין הטבות לאחר סיום העסקה. מסיבות מעשיות, ישות עשויה לבקש מאקטואר מוסמך לבצע הערכת שווי מפורטת של המחויבות לפני סוף תקופת הדיווח. אף על פי כן, יש לעדכן את התוצאות של הערכת שווי זו בגין עסקאות מהותיות כלשהן ובגין שינויים מהותיים אחרים בנסיבות (לרבות שינויים במחירי שוק ובשיעורי ריבית) עד סוף תקופת הדיווח.

60. במקרים אחדים, אומדנים, ממוצעים וקיצורי דרך חישוביים עשויים לספק קירוב מהימן לחישובים המפורטים שמתוארים בתקן זה.

טיפול חשבונאי במחויבות המשתמעת

61. ישות תטפל לא רק במחויבות המשפטית שלה בהתאם לתנאים הפורמליים של תוכנית הטבה מוגדרת, אלא גם במחויבות משתמעת כלשהי הנובעת מדפוסי פעילות לא פורמליים של הישות. דפוסי פעילות לא פורמליים יוצרים מחויבות משתמעת, כאשר לישות אין חלופה מציאותית, אלא לשלם הטבות עובד. דוגמה למחויבות משתמעת היא כאשר שינוי בדפוסי פעילות לא פורמליים של הישות יגרום לנזק לא רצוי ביחסים שלה עם עובדים.

62. התנאים הפורמליים של תוכנית הטבה מוגדרת עשויים לאפשר לישות לחסל את המחויבות שלה בהתאם לתוכנית. אף על פי כן, בדרך כלל, לישות יהיה קשה לחסל (to terminate) את המחויבות שלה בהתאם לתוכנית (ללא תשלום) כל עוד היא ממשיכה להעסיק עובדים. לכן, בהיעדר ראיות סותרות, טיפול חשבונאי בהטבות לאחר סיום העסקה מבוסס על ההנחה שישות שבהווה מבטיחה הטבות כאלה תמשיך לעשות כך במהלך יתרת שנות העבודה של העובדים.

דוח על המצב הכספי

63. ישות תכיר בהתחייבות (בנכס) ההטבה המוגדרת נטו בדוח על המצב הכספי.

64. כאשר לישות יש עודף בתוכנית הטבה מוגדרת, היא תמדוד את נכס ההטבה המוגדרת נטו לפי הנמוך בין:

(א) העודף בתוכנית ההטבה המוגדרת; לבין

(ב) תקרת הנכס, שנקבעת תוך שימוש בשיעור ההיוון המפורט בסעיף 83.

65. נכס הטבה מוגדרת נטו עשוי להיווצר כאשר תוכנית הטבה מוגדרת מומנה ביתר או כאשר נוצרו רווחים אקטואריים. ישות מכירה בנכס הטבה מוגדרת נטו במקרים כאלה מאחר ש:

(א) הישות שולטת במשאב, שהוא היכולת להשתמש בעודף כדי להפיק הטבות עתידיות;

(ב) השליטה כאמור נובעת מאירועים מהעבר (הפקדות ששולמו על ידי הישות ושירות שסופק על ידי העובד); וכן

(ג) הטבות כלכליות עתידיות זמינות לישות בצורה של קיטון בהפקדות עתידיות או החזר כספי, בין אם במישרין לישות ובין אם בעקיפין לתוכנית אחרת שנמצאת בגירעון. תקרת הנכס היא הערך הנוכחי של אותן הטבות עתידיות.

הכרה ומדידה: ערך נוכחי של מחויבויות הטבה מוגדרת ועלות שירות שוטף

66. העלות הסופית (ultimate) של תוכנית הטבה מוגדרת עשויה להיות מושפעת על ידי משתנים רבים, כגון משכורות אחרונות, תחלופה ותמותה של עובדים, הפקדות של עובדים ומגמות בעלויות רפואיות. העלות הסופית של התוכנית אינה ודאית ואי-ודאות זו סביר שתישאיר לתקופת זמן ממושכת. כדי למדוד את הערך הנוכחי של המחויבויות בגין הטבות לאחר סיום העסקה ושל עלות השירות השוטף המתייחס, נדרש:

(א) ליישם שיטת הערכה אקטוארית (ראה סעיפים 67–69);

(ב) לייחס הטבה לתקופות שירות (ראה סעיפים 70–74); וכן

(ג) להניח הנחות אקטואריות (ראה סעיפים 75–98).

שיטת הערכה אקטוארית

67. ישות תשתמש בשיטת יחידת זכאות חזויה כדי לקבוע את הערך הנוכחי של מחויבויות ההטבה המוגדרת שלה ואת עלות השירות השוטף המתייחסת, וכאשר מתאים, את עלות שירות העבר.

.68

שיטת יחידת זכאות חזויה (לעיתים מכונה שיטת הטבה מצטברת יחסית לשירות (accrued benefit method pro-rated on service) או שיטת הטבה/שנות שירות (benefit/years of service method)) רואה בכל תקופת שירות כיוצרת יחידה נוספת של זכאות להטבה (ראה סעיפים 70–74) ומודדת כל יחידה בנפרד כדי לבנות את המחויבות הסופית (ראה סעיפים 75–98).

דוגמה הממחישה את יישום סעיף 68

הטבה חד-פעמית עומדת לתשלום בעת סיום שירות ושווה ל-1 אחוז ממשכורת אחרונה בגין כל שנת שירות. המשכורת בשנה 1 היא 10,000 ש"ח ומניחים כי תעלה ב-7 אחוזים (ריבית דריבית) כל שנה. שיעור ההיוון ששימש הוא 10 אחוזים לשנה. הטבלה להלן מראה כיצד נבנית המחויבות בגין עובד שחזוי כי יעזוב בסוף שנה 5, בהנחה שאין כל שינוי בהנחות אקטואריות. כדי לפשט, דוגמה זו מתעלמת מתיאום נוסף אשר נדרש כדי לשקף את ההסתברות לכך שהעובד עשוי לעזוב את הישות במועד מוקדם יותר או מאוחר יותר.

שנה	1	2	3	4	5
	ש"ח	ש"ח	ש"ח	ש"ח	ש"ח
הטבה מיוחסת ל:					
– שנים קודמות	0	131	262	393	524
– שנה שוטפת (1% ממשכורת סופית)	131	131	131	131	131
– שנה שוטפת ושנים קודמות	131	262	393	524	655
יתרת פתיחה מחויבות	–	89	196	324	476
ריבית של 10%	–	9	20	33	48
עלות שירות שוטף	89	98	108	119	131
יתרת סגירה מחויבות	89	196	324	476	655

הערות:

1. יתרת הפתיחה של המחויבות היא הערך הנוכחי של ההטבה המיוחסת לשנים קודמות.
2. עלות השירות השוטף היא הערך הנוכחי של ההטבה המיוחסת לשנה השוטפת.
3. יתרת הסגירה של המחויבות היא הערך הנוכחי של ההטבה המיוחסת לשנה השוטפת ולשנים קודמות.

69. ישות מהוונת את מלוא המחויבות בגין הטבות לאחר סיום העסקה, גם אם חלק מהמחויבות חזויה להיות מסולקת לפני שנים-עשר חודש לאחר סוף תקופת הדיווח.

ייחוס הטבה לתקופות שירות

70. בעת קביעת הערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת של הישות, וקביעת עלות השירות השוטף המתייחסת, וכאשר מתאים, קביעת עלות שירות העבר, ישות תייחס הטבה לתקופות שירות לפי נוסחת ההטבה של התוכנית. אולם, אם שירות של עובד בשנים מאוחרות יותר יוביל לרמת הטבה גבוהה יותר באופן מהותי מאשר בשנים קודמות, ישות תייחס הטבה על בסיס קו ישר החל מ:

(א) המועד שבו שירות של העובד מוביל לראשונה להטבות מהתוכנית (בין אם ההטבות מותנות בשירות נוסף ובין אם לא) ועד

(ב) המועד שבו שירות נוסף על ידי העובד לא יוביל לסכום מהותי כלשהו של הטבות נוספות מהתוכנית, שאינן נובעות מהעלאות משכורת נוספות.

71. שיטת יחידת זכאות חזויה דורשת מישות לייחס הטבה לתקופה השוטפת (כדי לקבוע את עלות השירות השוטף) ולתקופה השוטפת ולתקופות קודמות (כדי לקבוע את הערך הנוכחי של מחויבויות ההטבה המוגדרת). ישות מייחסת הטבה לתקופות שבהן נוצרה המחויבות לספק הטבות לאחר סיום העסקה. מחויבות זו נובעת ככל שהעובדים מספקים שירותים בתמורה להטבות לאחר סיום העסקה שישות צופה לשלם בתקופות דיווח עתידיות. שיטות אקטואריות מאפשרות לישות למדוד אותה מחויבות במהימנות מספקת כדי להצדיק הכרה בהתחייבות.

דוגמאות הממחישות את יישום סעיף 71

<p>1. תוכנית הטבה מוגדרת מספקת הטבה חד-פעמית בסך 100 ש"ח העומדת לתשלום בעת פרישה עבור כל שנת שירות.</p> <p>הטבה בסך 100 ש"ח מיוחסת לכל שנה. עלות השירות השוטף היא הערך הנוכחי של 100 ש"ח. הערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת הוא הערך הנוכחי של 100 ש"ח, מוכפל במספר שנות השירות עד לסוף תקופת הדיווח.</p> <p>אם ההטבה עומדת לתשלום מיידית כאשר העובד עוזב את הישות, עלות השירות השוטף והערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת משקפות את המועד שבו העובד חוזי לעזוב. לכן, כתוצאה מהשפעת ההיוון, הן נמוכות מהסכומים שהיו נקבעים אילו העובד היה עוזב בסוף תקופת הדיווח.</p> <p>2. תוכנית מספקת פנסיה חודשית של 0.2 אחוז ממשכורת אחרונה בגין כל שנת שירות. הפנסיה עומדת לתשלום מגיל 65.</p> <p>הטבה השווה לערך הנוכחי, במועד הפרישה החוזי, של פנסיה חודשית של 0.2 אחוז מאומדן המשכורת האחרונה אשר עומדת לתשלום ממועד הפרישה החוזי ועד מועד הפטירה החוזי מיוחסת לכל שנת שירות. עלות השירות השוטף היא הערך הנוכחי של אותה הטבה. הערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת הוא הערך הנוכחי של תשלומי פנסיה חודשיים של 0.2 אחוז ממשכורת אחרונה, מוכפל במספר שנות שירות עד לסוף תקופת הדיווח. עלות השירות השוטף והערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת מהווים מאחר שתשלומי הפנסיה מתחילים בגיל 65.</p>
--

72. שירות עובד יוצר מחויבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת, גם אם ההטבות מותנות בהעסקה עתידית (במילים אחרות, ההטבות טרם הבשילו). שירות עובד לפני מועד ההבשלה יוצר מחויבות משתמעת מאחר שבסוף כל אחת מתקופות הדיווח הבאות, ההיקף של שירות עתידית שעובד יהיה חייב לספק, לפני שיהיה זכאי להטבה, קטן. בעת מדידת מחויבות ההטבה המוגדרת שלה, ישות מביאה בחשבון את ההסתברות לכך שחלק מהעובדים עשויים לא לעמוד בדרישות הבשלה כלשהן. בדומה, אף על פי שחלק מהטבות לאחר סיום העסקה, לדוגמה, הטבות רפואיות לאחר סיום העסקה, עומדות לתשלום רק אם מתרחש אירוע מוגדר כאשר עובד אינו מועסק עוד, מחויבות נוצרת כאשר העובד מספק שירות שיקנה זכאות להטבה אם האירוע המוגדר יתרחש. ההסתברות לכך שהאירוע המוגדר יתרחש משפיעה על מדידת המחויבות, אך אינה קובעת אם המחויבות קיימת.

דוגמאות הממחישות את יישום סעיף 72

<p>1. תוכנית משלמת הטבה בסך 100 ש"ח בגין כל שנת שירות. הזכאות להטבה מבשילה לאחר עשר שנות שירות.</p> <p align="center"><i>הטבה בסך 100 ש"ח מיוחסת לכל שנה. בכל אחת מעשר השנים הראשונות, עלות השירות השוטף והערך הנוכחי של המחויבות משקפים את ההסתברות לכך שהעובד עשוי לא להשלים עשר שנות שירות.</i></p> <p>2. תוכנית משלמת הטבה בסך 100 ש"ח בגין כל שנת שירות, למעט שירות לפני גיל 25. הזכאות להטבה מבשילה מיידית.</p> <p align="center"><i>לא מיוחסת כל הטבה לשירות לפני גיל 25 מאחר ששירות לפני אותו מועד אינו מוביל להטבות (מותנות או לא מותנות). הטבה בסך 100 ש"ח מיוחסת לכל שנה עוקבת.</i></p>
--

73. המחויבות גדלה עד המועד שבו שירות נוסף על ידי העובד לא יוביל לסכום מהותי כלשהו של הטבות נוספות. לכן, כל ההטבות מיוחסות לתקופות המסתיימות באותו מועד או קודם לכן. הטבה מיוחסת לתקופות חשבונאיות אינדיווידואליות בהתאם לנוסחת ההטבה של התוכנית. אולם, אם שירות עובד בשנים מאוחרות יותר יוביל לרמת הטבה גבוהה יותר באופן מהותי מאשר בשנים קודמות, ישות תייחס הטבה על בסיס קו ישר עד המועד שבו שירות נוסף על ידי העובד לא יוביל לסכום מהותי כלשהו של הטבות נוספות. זאת מאחר ששירות העובד במהלך התקופה הכוללת יוביל, בסופו של דבר, להטבה שהיא באותה רמה גבוהה יותר.

דוגמאות הממחישות את יישום סעיף 73

<p>1. תוכנית משלמת הטבה חד-פעמית בסך 1,000 ש"ח כאשר הזכאות להטבה מבשילה לאחר עשר שנות שירות. התוכנית אינה מספקת הטבה נוספת כלשהי בגין שירות נוסף.</p> <p align="center"><i>הטבה בסך 100 ש"ח (1,000 ש"ח חלקי עשר) מיוחסת לכל אחת מעשר השנים הראשונות.</i></p> <p align="center"><i>עלות השירות השוטף בכל אחת מעשר השנים הראשונות משקפת את ההסתברות לכך שהעובד לא ישלים עשר שנות שירות. לא מיוחסת הטבה כלשהי לשנים הבאות.</i></p>

המשך...

...המשך

2. תוכנית משלמת הטבת פרישה חד-פעמית בסך 2,000 ש"ח לכל העובדים שעדיין מועסקים בגיל 55 או יותר לאחר עשרים שנות שירות, או מי שעדיין מועסקים בגיל 65, ללא קשר לאורך תקופת השירות שלהם.

לגבי עובדים שהצטרפו לפני גיל 35, שירות מוביל לראשונה להטבה בהתאם לתוכנית בגיל 35 (עובד היה יכול לעזוב בגיל 30 ולחזור בגיל 33, ללא השפעה על הסכום או על העיתוי של ההטבות). הטבות אלה מותנות בשירות נוסף. כמו כן, שירות לאחר גיל 55 לא יוביל לסכום מהותי כלשהו של הטבות נוספות. לגבי עובדים אלה, הישות מייחסת הטבה בסך 100 ש"ח (2,000 ש"ח חלקי עשרים) לכל שנה מגיל 35 ועד גיל 55.

לגבי עובדים שהצטרפו בין הגילאים 35 ו-45, שירות מעבר לעשרים שנים לא יוביל לסכום מהותי כלשהו של הטבות נוספות. לגבי עובדים אלה, הישות מייחסת הטבה בסך 100 (2,000 חלקי עשרים) לכל אחת מעשרים השנים הראשונות.

לגבי עובד המצטרף בגיל 55, שירות מעבר לעשר שנים לא יוביל לסכום מהותי כלשהו של הטבות נוספות. לגבי עובד זה, הישות מייחסת הטבה בסך 200 ש"ח (2,000 ש"ח חלקי עשר) לכל אחת מעשר השנים הראשונות.

לגבי כל העובדים, עלות השירות השוטף והערך הנוכחי של המחויבות משקפים את ההסתברות לכך שהעובד לא ישלים את תקופת השירות הנדרשת.

3. תוכנית רפואית לאחר סיום העסקה משפה בשיעור של 40 אחוז מעלויות רפואיות של עובד לאחר סיום העסקה אם העובד עוזב לאחר יותר מעשר שנות שירות ופחות מעשרים שנות שירות ו-50 אחוז מהוצאות אלה אם העובד עוזב לאחר עשרים שנות שירות או יותר.

לפי נוסחת ההטבה של התוכנית, הישות מייחסת 4 אחוזים מהערך הנוכחי של עלויות רפואיות חזויות (40 אחוז חלקי עשר) לכל אחת מעשר השנים הראשונות ו-1 אחוז (10 אחוזים חלקי עשר) לכל אחת מעשר השנים שלאחר מכן. עלות השירות השוטף בכל שנה משקפת את ההסתברות לכך שהעובד לא ישלים את תקופת השירות הנדרשת כדי להרוויח חלק מההטבות או את כולן. לגבי עובדים החזויים לעזוב תוך עשר שנים, לא תיוחס כל הטבה.

...המשך

4. תוכנית רפואית לאחר סיום העסקה משפה בגין 10 אחוזים מעלויות רפואיות של עובד לאחר סיום העסקה אם העובד עוזב לאחר יותר מעשר שנות שירות ופחות מעשרים שנות שירות ו-50 אחוז מהוצאות אלה אם העובד עוזב לאחר עשרים שנות שירות או יותר.

שירות בשנים מאוחרות יותר יוביל לרמת הטבה גבוהה יותר באופן מהותי מאשר בשנים קודמות. לכן, לגבי עובדים החזויים לעזוב לאחר עשרים שנים או יותר, הישות מייחסת הטבה על בסיס קו ישר לפי סעיף 71. שירות לאחר עשרים שנים יוביל לסכום שאינו מהותי של הטבות נוספות. לכן, ההטבה המיוחסת לכל אחת מעשרים השנים הראשונות היא 2.5 אחוזים מהערך הנוכחי של עלויות רפואיות חזויות (50 אחוז חלקי עשרים).

לגבי עובדים החזויים לעזוב לאחר תקופה שבין עשר שנים לבין עשרים שנים, ההטבה המיוחסת לכל אחת מעשר השנים הראשונות היא 1 אחוז מהערך הנוכחי של העלויות הרפואיות החזויות. לגבי עובדים אלה, לא מיוחסת הטבה כלשהי לשירות בין סוף השנה העשירית לבין מועד העזיבה הנאמד.

לגבי עובדים החזויים לעזוב תוך עשר שנים, לא תיוחס כל הטבה.

74. כאשר הסכום של הטבה הוא שיעור קבוע ממשכורת אחרונה בגין כל שנת שירות, העלאות עתידיות במשכורת ישפיעו על הסכום הנדרש לסילוק המחויבות שקיימת בגין שירות לפני סוף תקופת הדיווח, אך לא ייצרו מחויבות נוספת. לפיכך:

(א) לצורך סעיף 70(ב), העלאות משכורת לא יובילו להטבות נוספות, אף על פי שהסכום של ההטבות תלוי במשכורת אחרונה; וכן

(ב) סכום ההטבה המיוחס לכל תקופה הוא שיעור קבוע של המשכורת שאליה קשורה ההטבה.

דוגמה הממחישה את יישום סעיף 74

עובדים זכאים להטבה של 3 אחוזים ממשכורת אחרונה בגין כל שנת שירות לפני גיל 55.

הטבה של 3 אחוזים מאומדן משכורת אחרונה מיוחסת לכל שנה עד גיל 55. זהו המועד כאשר שירות נוסף על ידי העובד לא יוביל לסכום מהותי כלשהו של הטבות נוספות בהתאם לתוכנית. לא מיוחסת כל הטבה לשירות לאחר אותו גיל.

הנחות אקטואריות

75. הנחות אקטואריות יהיו לא מוטות ותואמות הדדית (mutually compatible).

76. הנחות אקטואריות הן האומדנים הטובים ביותר של ישות למשתנים, שיקבעו את העלות הסופית של מתן הטבות לאחר סיום העסקה. הנחות אקטואריות מורכבות מ:

(א) הנחות דמוגרפיות לגבי המאפיינים העתידיים של עובדים נוכחיים ועובדים לשעבר (ושל התלויים בהם) שזכאים להטבות. הנחות דמוגרפיות עוסקות בנושאים כגון:

- (i) תמותה (ראה סעיפים 81 ו-82);
- (ii) שיעורים של תחלופת עובדים, אובדן כושר עבודה ופרישה מוקדמת;
- (iii) השיעור של חברי תוכנית שיש להם תלויים שיהיו זכאים להטבות;
- (iv) החלק מחברי התוכנית שיבחר כל צורה של חלופת תשלום שזמינה בהתאם לתנאים של התוכנית; וכן
- (v) שיעורי תביעות בהתאם לתוכניות רפואיות.

(ב) הנחות פיננסיות, המתייחסות לפריטים כמו:

- (i) שיעור ההיוון (ראה סעיפים 83-86);
- (ii) רמות הטבה, למעט עלות כלשהי של הטבות שהעובדים נדרשים להשתתף בהן, ומשכורת עתידית (ראה סעיפים 87-95);
- (iii) במקרה של הטבות רפואיות, עלויות רפואיות עתידיות, כולל עלויות טיפול בתביעות (כלומר העלויות שיתהוו בתהליך וביישוב של תביעות, כולל הוצאות משפטיות ועמלות של מתאם (adjuster)) (ראה סעיפים 96-98); וכן
- (iv) מסים שעומדים לתשלום על ידי התוכנית עצמה בגין הפקדות המתייחסות לשירות לפני מועד הדיווח או בגין הטבות שנובעות משירות זה.

77. הנחות אקטואריות הן לא מוטות, אם הן אינן לא זהירות וגם אינן שמרניות מדי.

78. הנחות אקטואריות הן תואמות הדדית אם הן משקפות את הקשרים הכלכליים בין גורמים כגון אינפלציה, שיעורי עליית משכורת ושיעורי היוון. לדוגמה, כל ההנחות שתלויות ברמת אינפלציה מסוימת (כגון הנחות לגבי שיעורי ריבית ולגבי גידול במשכורות ובהטבות) בכל תקופה עתידית נתונה מניחות רמת אינפלציה זהה באותה תקופה.

79. ישות קובעת את שיעור ההיוון והנחות פיננסיות אחרות במונחים נומינליים (נקובים), אלא אם כן אומדנים במונחים ריאליים (מותאמים לאינפלציה) מהימנים יותר, לדוגמה, בסביבה כלכלית היפר-אינפלציונית (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 29 *דיווח כספי בסביבות כלכליות היפר-אינפלציוניות*), או כאשר ההטבה צמודה למדד וקיים שוק שבו מתקיימת סחירות גבוהה (deep market) באיגרות חוב צמודות מדד באותו מטבע ולאותה תקופה.

80. הנחות פיננסיות יתבססו על ציפיות שוק, נכון לסוף תקופת הדיווח, לגבי התקופה שבה המחויבויות אמורות להיות מסולקות.

הנחות אקטואריות: תמותה

81. ישות תקבע את הנחות התמותה שלה על ידי התייחסות לאומדן הטוב ביותר שלה לגבי התמותה של חברי התוכנית הן במהלך העסקה והן לאחר העסקה.

82. כדי לאמוד את העלות הסופית של ההטבה, ישות מביאה בחשבון שינויים חזויים בתמותה, לדוגמה, באמצעות התאמת טבלאות תמותה סטנדרטיות על ידי אומדנים לשיפורים בתמותה.

הנחות אקטואריות: שיעור היוון

83. השיעור שמשמש להיוון מחויבויות בגין הטבות לאחר סיום העסקה (גם ממומנות וגם לא ממומנות) יקבע על ידי שימוש בתשואות שוק בסוף תקופת הדיווח על איגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה. במטבעות שבהם אין שוק שבו מתקיימת סחירות גבוהה באיגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה כאלה, ישמשו תשואות השוק (בסוף תקופת הדיווח) על איגרות חוב ממשלתיות הנקובות במטבע זה. המטבע והתקופה של איגרות חוב קונצרניות או ממשלתיות יהיו עקביים עם המטבע והתקופה הנאמדת של מחויבויות בגין הטבות לאחר סיום העסקה.

84. אחת ההנחות האקטואריות, שיש לה השפעה מהותית, היא שיעור ההיוון. שיעור ההיוון משקף את ערך הזמן של הכסף, אך לא את הסיכון האקטוארי או את סיכון ההשקעה. יתר על כן, שיעור ההיוון אינו משקף את סיכון האשראי הספציפי לישות, שבו נושאים הנושים של הישות, הוא גם לא משקף את הסיכון לכך, שהתוצאה בפועל עשויה להיות שונה מהנחות אקטואריות.

85. שיעור ההיוון משקף את העיתוי הנאמד של תשלומי הטבה. בפועל, לעיתים קרובות ישות משיגה זאת על ידי שימוש בשיעור היוון אחד שהוא ממוצע משוקלל, אשר משקף את העיתוי והסכום הנאמדים של תשלומי הטבה והמטבע שבו ההטבות ישולמו.

86. במקרים אחדים, ייתכן שאין שוק שבו מתקיימת סחירות גבוהה באיגרות חוב עם תקופה לפירעון ארוכה מספיק כדי להתאים לתקופה לפירעון הנאמדת של כל תשלומי ההטבה. במקרים כאלה, ישות משתמשת בשיעורי שוק שוטפים של תקופות מתאימות כדי להוון תשלומים לתקופות קצרות יותר, ואומדת את שיעור ההיוון לתקופות פירעון ארוכות יותר על ידי אקסטרפולציה של שיעורי שוק שוטפים לאורך עקום התשואה. לא סביר כי סך הכול הערך הנוכחי של מחויבות הטבה מוגדרת יהיה רגיש במיוחד לשיעור ההיוון המיושם לחלק של הטבות העומד לתשלום לאחר החלות האחרונה של איגרות החוב הקונצרניות או הממשלתיות הזמינות.

הנחות אקטואריות: משכורות, הטבות ועלויות רפואיות

87. ישות תמדוד את מחויבויות ההטבה המוגדרת שלה על בסיס שמשקף:

(א) ההטבות המפורטות בתנאים של התוכנית (או נובעות ממחויבות משתמעת כלשהי שהיא מעבר לתנאים אלה) בסוף תקופת הדיווח;

(ב) אומדן של העלאות משכורת עתידיות כלשהן המשפיעות על ההטבות שעומדות לתשלום;

(ג) ההשפעה של מגבלה כלשהי על החלק של המעביד בעלות של ההטבות העתידיות;

(ד) הפקדות מעובדים או מצדדים שלישיים שמקטינות את העלות הסופית של הישות לאותן הטבות; וכן

(ה) שינויים עתידיים נאמדים ברמה של הטבות ממשלתיות כלשהן המשפיעים על הטבות שעומדות לתשלום בהתאם לתוכנית הטבה מוגדרת, אם ורק אם, יתקיים אחד מהשניים:

(i) שינויים אלה נחקקו לפני סוף תקופת הדיווח; או

(ii) נתונים היסטוריים, או ראיות מהימנות אחרות, מעידים שהטבות ממשלתיות אלה ישתנו באופן כלשהו הניתן לחזותו, לדוגמה, במקביל לשינויים עתידיים ברמות מחירים כלליות או ברמות שכר כלליות.

88. הנחות אקטואריות משקפות שינויים עתידיים בהטבות אשר מפורטים בתנאים הפורמליים של תוכנית (או נובעים ממחויבות משתמעת שהיא מעבר לתנאים אלה) בסוף תקופת הדיווח. זהו המקרה אם, לדוגמה:

(א) לישות יש היסטוריה של הגדלת הטבות, לדוגמה, כדי לצמצם את השפעת האינפלציה, ואין אינדיקציה לכך שדפוס פעילות זה ישתנה בעתיד;

(ב) הישות מחויבת, בין לפי התנאים הפורמליים של התוכנית (או לפי מחויבות משתמעת שהיא מעבר לתנאים אלה) ובין מכוח חקיקה, להשתמש בעודף כלשהו בתוכנית לטובת משתתפים בתוכנית (ראה סעיף 108(ג)); או

(ג) הטבות משתנות בתגובה ליעד ביצוע או לקריטריונים אחרים. לדוגמה, התנאים של התוכנית עשויים לציין שהתוכנית תשלם הטבות מוקטנות או תדרוש הפקדות נוספות מעובדים אם נכסי התוכנית אינם מספיקים. המדידה של המחויבות משקפת את האומדן הטוב ביותר של ההשפעה של יעד הביצוע או של קריטריונים אחרים.

89. הנחות אקטואריות אינן משקפות שינויים עתידיים בהטבות, שאינם מפורטים בתנאים הפורמליים של התוכנית (או נובעים ממחויבות משתמעת) בסוף תקופת הדיווח. תוצאות שינויים כאלה ימצאו ביטוי ב:

(א) עלות שירות העבר, במידה שבה הם משנים הטבות בגין שירות לפני השינוי; וכן

(ב) עלות השירות השוטף בגין תקופות לאחר השינוי, במידה שבה הם משנים הטבות בגין שירות לאחר השינוי.

90. אומדנים להעלאות משכורת עתידיות מביאים בחשבון אינפלציה, בכירות, קידום וגורמים רלוונטיים אחרים, כגון היצע וביקוש בשוק העבודה.

91. תוכניות הטבה מוגדרת אחדות מגבילות את ההפקדות שישות נדרשת לשלם. העלות הסופית של ההטבות מביאה בחשבון את ההשפעה של הגבלה על ההפקדות. ההשפעה של הגבלה על ההפקדות נקבעת על פני התקופה הקצרה מבין:

(א) אורך החיים הנאמד של הישות; לבין

(ב) אורך החיים הנאמד של התוכנית.

92. תוכניות הטבה מוגדרת אחדות דורשות מעובדים או מצדדים שלישיים להפקיד לעלות של התוכנית. הפקדות על ידי העובדים מפחיתות את

העלות של ההטבות לישות. ישות שוקלת אם הפקדות של צד שלישי מפחיתות את העלות של ההטבות לישות, או אם הן זכות לשיפוי כמתואר בסעיף 116. הפקדות על ידי עובדים או על ידי צדדים שלישיים מפורטות בתנאים הפורמליים של התוכנית (או נובעות ממחויבות משתמעת שהיא מעבר לתנאים אלה) או שהן לפי שיקול דעת. הפקדות לפי שיקול דעת על ידי העובדים או על ידי צדדים שלישיים מפחיתות את עלות השירות בעת תשלום של הפקדות אלה לתוכנית.

93. הפקדות מעובדים או מצדדים שלישיים המפורטות בתנאים הפורמליים של התוכנית מפחיתות את עלות השירות (אם הן קשורות לשירות) או משפיעות על המדידות מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו (אם הן אינן קשורות לשירות). דוגמה להפקדות שאינן קשורות לשירות היא כאשר ההפקדות נדרשות כדי להקטין גירעון הנובע מהפסדים על נכסי תוכנית או מהפסדים אקטואריים. אם הפקדות מעובדים או מצדדים שלישיים קשורות לשירות, הפקדות אלה מפחיתות את עלות השירות כלהלן:

(א) אם הסכום של ההפקדות תלוי במספר שנות השירות, ישות תייחס את ההפקדות לתקופות שירות תוך שימוש באותה שיטת הקצאה הנדרשת בסעיף 70 עבור ההטבה ברוטו (כלומר תוך שימוש בנוסחת ההפקדה של התוכנית או על בסיס קו ישר); או

(ב) אם הסכום של ההפקדות אינו תלוי במספר שנות השירות, לישות מותר להכיר בהפקדות כאלה כהפחתה של עלות השירות בתקופה שבה השירות המתייחס מסופק. דוגמאות להפקדות שאינן תלויות במספר שנות השירות כוללות הפקדות שהן אחוז קבוע ממשכורת העובד, סכום קבוע לאורך תקופת השירות או סכום שתלוי בגיל העובד.

סעיף 1א מספק הנחיות יישום קשורות.

94. עבור הפקדות מעובדים או מצדדים שלישיים שמיחוסות לתקופות שירות בהתאם לסעיף 93(א), התוצאה של שינויים בהפקדות מתבטאת ב:

(א) עלות שירות שוטף ועלות שירות עבר (אם שינויים אלה אינם מפורטים בתנאים הפורמליים של התוכנית ואינם נובעים ממחויבות משתמעת); או

(ב) רווחים והפסדים אקטואריים (אם שינויים אלה מפורטים בתנאים הפורמליים של התוכנית, או נובעים ממחויבות משתמעת).

95. חלק מהטבות לאחר סיום העסקה קשורות למשתנים כגון הרמה של הטבות פרישה ממשלתיות או טיפול רפואי ממשלתי. המדידה של

הטבות כאלה משקפת את האומדן הטוב ביותר של משתנים כאלה, בהתבסס על נתונים היסטוריים ועל ראיות מהימנות אחרות.

96. הנחות לגבי עלויות רפואיות יביאו בחשבון שינויים עתידיים נאמדים בעלות של שירותים רפואיים, הנובעים מאינפלציה ומשינויים ספציפיים בעלויות רפואיות.

97. מדידה של הטבות רפואיות לאחר סיום העסקה דורשת הנחות לגבי הגובה והתדירות של תביעות עתידיות והעלות של עמידה בתביעות אלה. ישות אומדת עלויות רפואיות עתידיות בהתבסס על נתונים היסטוריים לגבי הניסיון של הישות עצמה, בתוספת, לפי הצורך, של נתונים היסטוריים מישויות אחרות, חברות ביטוח, נותני שירותים רפואיים או מקורות אחרים. אומדנים באשר לעלויות רפואיות עתידיות מביאים בחשבון השפעה של התקדמות טכנולוגית, שינויים ברמת השימוש בטיפול רפואי או באופן קבלת הטיפול הרפואי ושינויים במצב הבריאותי של משתתפים בתוכנית.

98. הגובה והתדירות של תביעות רגישות במיוחד לגיל, מצב בריאותי ומין של עובדים (ושל תלויים בהם) ועשויות להיות רגישות לגורמים אחרים כגון מיקום גאוגרפי. לכן, נתונים היסטוריים מותאמים במידה שהרכב הדמוגרפי של האוכלוסייה שונה מזה של האוכלוסייה ששימשה בסיס לנתונים. הם גם מותאמים כאשר יש ראיות מהימנות לכך שמגמות היסטוריות לא ימשכו.

עלות שירות עבר ורווחים והפסדים מסילוק

99. בעת קביעת עלות שירות עבר או רווח או הפסד מסילוק, ישות תמדוד מחדש את התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו תוך שימוש בשווי ההוגן השוטף של נכסי התוכנית ובהנחות אקטואריות שוטפות, לרבות שיעורי ריבית שוק שוטפים ומחירי שוק שוטפים אחרים שמשקפות:

(א) את ההטבות שהוצעו בהתאם לתוכנית ואת נכסי התוכנית לפני תיקון התוכנית, צמצומה או סילוקה; וכן

(ב) את ההטבות שהוצעו בהתאם לתוכנית ואת נכסי התוכנית לאחר תיקון התוכנית, צמצומה או סילוקה.

100. ישות אינה צריכה להפריד בין עלות שירות עבר הנובעת מתיקון התוכנית, עלות שירות עבר הנובעת מצמצום ורווח או הפסד מסילוק, אם עסקאות אלה מתרחשות יחד. במקרים אחדים תיקון תוכנית מתרחש לפני סילוק, כמו כאשר ישות משנה את ההטבות בהתאם לתוכנית ומסלקת את ההטבות המתוקנות מאוחר יותר. במקרים אלה ישות מכירה בעלות שירות עבר לפני רווח או הפסד כלשהם מסילוק.

101. סילוק מתרחש ביחד עם תיקון תוכנית וצמצום תוכנית אם תוכנית מבוטלת וכתוצאה מכך המחויבות מסולקת והתוכנית מפסיקה להתקיים. אולם, ביטול התוכנית הוא אינו סילוק אם התוכנית הוחלפה בתוכנית חדשה שמציעה הטבות שהן זהות במהות.

101א. כאשר מתרחש תיקון תוכנית, צמצום או סילוק של תוכנית, ישות תכיר ותמדוד עלות שירות עבר כלשהי, או רווח או הפסד מסילוק, בהתאם לסעיפים 99–101 ולסעיפים 102–112. בעשותה כן, ישות לא תביא בחשבון את ההשפעה של תקרת הנכס. לאחר מכן, ישות תקבע את ההשפעה של תקרת הנכס לאחר תיקון התוכנית, צמצומה או סילוקה ותכיר בשינוי כלשהו בהשפעה זו בהתאם לסעיף 57(ד).

עלות שירות עבר

102. עלות שירות עבר היא השינוי בערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת הנובע מתיקון תוכנית או מצמצום תוכנית.

103. **ישות תכיר בעלות שירות עבר כהוצאה במועד המוקדם מבין המועדים הבאים:**

(א) **כאשר תיקון התוכנית או צמצום התוכנית מתרחש; וכן**

(ב) **כאשר הישות מכירה בעלויות שינוי מבני קשורות (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 37) או בהטבות בגין פיטורין (ראה סעיף 165).**

104. תיקון תוכנית מתרחש כאשר ישות מציגה תוכנית הטבה מוגדרת או מבטלת תוכנית הטבה מוגדרת או משנה את ההטבות העומדות לתשלום בהתאם לתוכנית הטבה מוגדרת קיימת.

105. צמצום מתרחש כאשר ישות מפחיתה באופן משמעותי את מספר העובדים המשתתפים בתוכנית. צמצום עשוי לנבוע מאירוע בודד, כגון סגירת מפעל, הפסקת פעילות או ביטול או השעיית תוכנית.

106. עלות שירות עבר עשויה להיות חיובית (כאשר הטבות הוצגו או שונו כך שהערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת גדל) או שלילית (כאשר הטבות מבוטלות או משתנות כך שהערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת קטן).

107. כאשר ישות מקטינה הטבות שעומדות לתשלום בהתאם לתוכנית הטבה מוגדרת נוכחית, ובאותו זמן, מגדילה הטבות אחרות שעומדות לתשלום בהתאם לתוכנית עבור אותם עובדים, הישות מטפלת בשינוי כשינוי אחד נטו.

108. עלות שירות העבר אינה כוללת:

- (א) השפעה של הבדלים בין העלאות בפועל של משכורת לבין הנחה קודמת לגבי העלאות של משכורת על המחויבות לשלם הטבות בגין שירות בתקופות קודמות (אין כל עלות שירותי עבר, מאחר שהנחות אקטואריות מתייחסות למשכורות חזויות);
- (ב) אומדנים בחסר ואומדנים ביתר של העלאות בפנסיה שאינן מוכתבות בתוכנית כאשר לישות יש מחויבות משתמעת להעניק העלאות כאלה (אין כל עלות שירותי עבר, מאחר שהנחות אקטואריות מתייחסות להעלאות כאלה);
- (ג) אומדנים לשיפורים בהטבה שנובעים מרווחים אקטואריים או מתשואה על נכסי תוכנית שהוכרו בדוחות הכספיים, אם הישות מחויבת, בין על ידי התנאים הפורמליים של תוכנית (או על ידי מחויבות משתמעת מעבר לתנאים אלה) ובין על ידי חקיקה, להשתמש בעודף כלשהו בתוכנית לטובת משתתפים בתוכנית, גם אם עדיין לא העניקו באופן פורמלי את ההעלאה בהטבה (לא קיימת עלות שירות עבר מאחר שהגידול הנובע במחויבות הוא הפסד אקטוארי, ראה סעיף 88); וכן
- (ד) הגידול בהטבות שהבשילו (כלומר הטבות שאינן מותנות בהעסקה עתידית, ראה סעיף 72) כאשר, בהיעדר הטבות חדשות או משופרות, עובדים משלימים את דרישות ההבשלה (אין כל עלות שירותי עבר, מאחר שהישות הכירה באומדן עלות ההטבות כעלות שירות שוטף כאשר סופק השירות).

רווחים והפסדים מסילוק

109. הרווח או ההפסד מסילוק הוא ההפרש בין :
- (א) הערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת שסולקה, כפי שנקבע במועד הסילוק; לבין
- (ב) מחיר הסילוק, כולל נכסי תוכנית כלשהם שהועברו ותשלומים כלשהם ששולמו במישרין על ידי הישות בהתייחס לסילוק.
110. **ישות תכיר ברווח או הפסד מסילוק של תוכנית הטבה מוגדרת כאשר הסילוק מתרחש.**
111. סילוק מתרחש כאשר ישות מתקשרת בעסקה שמבטלת כל מחויבות משפטית או מחויבות משתמעת נוספות בגין חלק מההטבות או בגין מלוא ההטבות שמסופקות בהתאם לתוכנית הטבה מוגדרת (למעט תשלום של הטבות לעובדים או לטובתם בהתאם לתנאי התוכנית ושנכללו בהנחות האקטואריות). לדוגמה, העברה חד-פעמית של מחויבויות מעביד משמעותיות בהתאם לתוכנית לחברת ביטוח באמצעות רכישת פוליסת ביטוח היא סילוק; תשלום חד-פעמי במזומן,

בהתאם לתנאי התוכנית, למשתתפים בתוכנית בתמורה לזכויותיהם לקבל הטבות מוגדרות לאחר סיום העסקה אינו סילוק.

112. במקרים אחדים, ישות רוכשת פוליסת ביטוח כדי לממן את חלק או מלוא הטבות העובד הקשורות לשירות עובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הרכישה של פוליסה כזו היא אינה סילוק אם נותרה בידי הישות מחויבות משפטית או משתמעת (ראה סעיף 46) לשלם סכומים נוספים אם המבטח לא משלם את הטבות העובד המוגדרות בפוליסת הביטוח. סעיפים 116–119 מטפלים בהכרה ובמדידה של זכויות שיפוי כתוצאה מפוליסות ביטוח שאינן נכסי תוכנית.

הכרה ומדידה : נכסי תוכנית

שווי הוגן של נכסי תוכנית

113. השווי ההוגן של נכסי תוכנית כלשהם ינוכה מהערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת בקביעת הגירעון או העודף.

114. נכסי תוכנית אינם כוללים הפקדות אשר הישות הייתה אמורה להפקיד לקרן אך לא הפקידה, כמו גם מכשירים פיננסיים כלשהם שאינם ניתנים להעברה שהונפקו על ידי הישות והמוחזקים על ידי הקרן. נכסי תוכנית יופחתו בסכום של התחייבויות כלשהן של הקרן שאינן מתייחסות להטבות עובד, לדוגמה, זכאים מסחריים וזכאים אחרים והתחייבויות הנובעות ממכשירים פיננסיים נגזרים.

115. כאשר נכסי תוכנית כוללים פוליסות ביטוח כשירות, שתואמות לגמרי את הסכום והעיתוי של חלק מהטבות העומדות לתשלום בהתאם לתוכנית או את כולן, רואים בשווי ההוגן של פוליסות ביטוח אלה כערך הנוכחי של המחויבויות המתייחסות (כפוף לקיטון כלשהו הנדרש אם הסכומים לקבל בהתאם לפוליסות ביטוח אינם ניתנים להשבה במלואם).

שיפויים

116. כאשר, ורק כאשר, ודאי למעשה שצד אחר ישפה את הישות בגין חלק או כל היציאה הנדרשת כדי לסלק מחויבות הטבה מוגדרת, ישות:

(א) תכיר בזכויותיה לשיפוי כנכס נפרד. הישות תמדוד את הנכס בשווי הוגן.

(ב) תפצל ותכיר בשינויים בשווי ההוגן של זכותה לשיפוי באותו אופן כמו בשינויים בשווי ההוגן של נכסי תוכנית (ראה סעיפים 124 ו-125). ניתן להכיר ברכיבים של עלות הטבה מוגדרת

**שהוכרה בהתאם לסעיף 120 בנטו לאחר ניכוי סכומים
המתייחסים לשינויים בערך בספרים של הזכות לשיפוי.**

117. לעיתים, ישות יכולה לצפות מצד אחר, כגון מבטח, לשלם חלק או את כל היציאה הנדרשת כדי לסלק מחויבות הטבה מוגדרת. פוליסות ביטוח כשירות, כמוגדר בסעיף 8, הן נכסי תוכנית. ישות מטפלת בפוליסות ביטוח כשירות באותו אופן כמו בכל נכסי תוכנית אחרים בסעיף 116 אינו ישים (ראה סעיפים 46–49 ו-115).

118. כאשר פוליסת ביטוח שמוחזקת על ידי ישות אינה פוליסת ביטוח כשירה, אותה פוליסת ביטוח אינה נכס תוכנית. סעיף 116 ישים למקרים כאלה: הישות מכירה בזכויותיה לשיפוי בהתאם לפוליסת הביטוח כנכס נפרד, ולא כניכוי בקביעת הגירעון או העודף בגין ההטבה המוגדרת. סעיף 140(ב) דורש מהישות לתת גילוי לתיאור קצר של הקשר בין הזכות לשיפוי לבין המחויבות הקשורה.

119. אם זכות השיפוי נובעת מפוליסת ביטוח שתואמת לגמרי את הסכום והעיתוי של חלק מההטבות שעומדות לתשלום בהתאם לתוכנית הטבה מוגדרת או את ההטבות במלואן, רואים בשווי ההוגן של זכות השיפוי את הערך הנוכחי של המחויבות המתייחסת (כפוף לקיטון כלשהו הנדרש אם השיפוי אינו בר-השבה במלואו).

רכיבים של עלות הטבה מוגדרת

120. ישות תכיר ברכיבים של עלות הטבה מוגדרת, למעט עד למידה שתקן דיווח כספי בינלאומי אחר דורש או מאפשר לכלול אותם בעלות של נכס, כלהלן:

(א) עלות שירות (ראה סעיפים 66–112 וסעיף 122א) ברווח או הפסד;

(ב) ריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו (ראה סעיפים 123–126) ברווח או הפסד; וכן

(ג) מדידות מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו (ראה סעיפים 127–130) ברווח כולל אחר.

121. תקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים דורשים לכלול חלק מעלויות הטבת עובד בעלות נכסים, כמו מלאי ורכוש קבוע (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 2 ותקן חשבונאות בינלאומי 16). עלויות הטבה לאחר סיום העסקה כלשהן שנכללו בעלויות של נכסים כאלה כוללות את החלק היחסי המתאים מהרכיבים הרשומים בסעיף 120.

122. מדידות מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו שהוכרו ברווח כולל אחר לא יסווגו מחדש לרווח או הפסד בתקופה עוקבת.

אולם, הישות רשאית להעביר סכומים אלה שהוכרו ברווח כולל אחר בתוך סעיפי ההון.

עלות שירות שוטף

122.א. ישות תקבע עלות שירות שוטף תוך שימוש בהנחות אקטואריות שנקבעו בתחילת תקופת הדיווח השנתית. אולם, אם ישות מודדת מחדש את התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו בהתאם לסעיף 99, היא תקבע עלות שירות שוטף ליתרת תקופת הדיווח השנתית לאחר תיקון התוכנית, צמצומה או סילוקה תוך שימוש בהנחות האקטואריות ששימשו למדידה מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו בהתאם לסעיף 99(ב).

ריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו

123. ישות תקבע ריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו על ידי הכפלת התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו בשיעור ההיוון המפורט בסעיף 83.

123.א. כדי לקבוע ריבית נטו בהתאם לסעיף 123, ישות תשתמש בהתחייבות (בנכס) ההטבה המוגדרת נטו ובשיעור ההיוון שנקבעו בתחילת תקופת הדיווח השנתית. אולם, אם ישות מודדת מחדש את התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו בהתאם לסעיף 99, הישות תקבע ריבית נטו ליתרת תקופת הדיווח השנתית לאחר תיקון התוכנית, צמצומה או סילוקה תוך שימוש:

(א) בהתחייבות (בנכס) ההטבה המוגדרת נטו שנקבעה (שנקבע) בהתאם לסעיף 99(ב); וכן

(ב) בשיעור ההיוון ששימש למדידה מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו בהתאם לסעיף 99(ב).

בעת יישום סעיף 123א, ישות תביא בחשבון גם שינויים כלשהם בהתחייבות (בנכס) ההטבה המוגדרת נטו במהלך התקופה הנובעים מהפקדות או מתשלומי הטבה.

124. ניתן לראות בריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו כמורכבת מהכנסת ריבית על נכסי תוכנית, עלות ריבית על מחויבות ההטבה המוגדרת וריבית על ההשפעה של תקרת הנכס הנזכרת בסעיף 64.

125. הכנסת ריבית על נכסי תוכנית היא רכיב של התשואה על נכסי תוכנית, והיא נקבעת על ידי הכפלת השווי ההוגן של נכסי התוכנית בשיעור ההיוון המפורט בסעיף 123א. ישות תקבע את השווי ההוגן של נכסי התוכנית בתחילת תקופת הדיווח השנתית. אולם, אם ישות מודדת

מחדש את התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו בהתאם לסעיף 99, הישות תקבע הכנסת ריבית ליתרת תקופת הדיווח השנתית לאחר תיקון התוכנית, צמצומה או סילוקה תוך שימוש בנכסי התוכנית ששימשו למדידה מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו בהתאם לסעיף 99(ב). ביישום סעיף 125, הישות תביא בחשבון גם שינויים כלשהם בנכסי התוכנית שהוחזקו במהלך התקופה הנובעים מהפקדות או מתשלומי הטבה. ההפרש בין הכנסת הריבית על נכסי תוכנית לבין התשואה על נכסי תוכנית נכלל במדידה מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו.

126. ריבית על ההשפעה של תקרת הנכס היא חלק מסך הכול השינוי בהשפעה של תקרת הנכס, והיא נקבעת על ידי הכפלת ההשפעה של תקרת הנכס בשיעור היוון המפורט בסעיף 123א. ישות תקבע את ההשפעה של תקרת הנכס בתחילת תקופת הדיווח השנתית. אולם, אם ישות מודדת מחדש את התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו בהתאם לסעיף 99, הישות תקבע ריבית על ההשפעה של תקרת הנכס ליתרת תקופת הדיווח השנתית לאחר תיקון התוכנית, צמצומה או סילוקה תוך הבאה בחשבון של שינוי כלשהו בהשפעה של תקרת הנכס שנקבעה בהתאם לסעיף 101א. ההפרש בין ריבית על ההשפעה של תקרת הנכס לבין סך הכול השינוי בהשפעה של תקרת הנכס נכלל במדידה מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו.

מדידות מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו

127. מדידות מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו מורכבות מ:

- (א) רווחים והפסדים אקטואריים (ראה סעיפים 128 ו-129);
- (ב) התשואה על נכסי תוכנית (ראה סעיף 130), למעט סכומים שנכללו בריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו (ראה סעיף 125); וכן
- (ג) שינוי כלשהו בהשפעה של תקרת הנכס, למעט סכומים שנכללו בריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו (ראה סעיף 126).

128. רווחים והפסדים אקטואריים נובעים מגידול או מקיטון בערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת בגלל שינויים בהנחות אקטואריות ותיאומים בהתאם לניסיון. הסיבות לרווחים ולהפסדים אקטואריים כוללות, לדוגמה:

- (א) שיעורים גבוהים או נמוכים בלתי צפויים של תחלופת עובדים, פרישה מוקדמת או תמותה או של העלאות משכורות, הטבות (אם התנאים הפורמליים או המשתמעים של תוכנית קובעים גידול בהטבות כתוצאה מאינפלציה) או עלויות רפואיות;

- (ב) ההשפעה של שינויים בהנחות לגבי חלופות תשלום ההטבות ;
- (ג) ההשפעה של שינויים באומדנים של תחלופת עובדים עתידית, פרישה מוקדמת עתידית או תמותה עתידית או של העלאות משכורות, הטבות (אם התנאים הפורמליים או המשתמעים של תוכנית קובעים גידול בהטבות כתוצאה מאינפלציה) או עלויות רפואיות ; וכן
- (ד) ההשפעה של שינויים בשיעור ההיוון.
129. רווחים והפסדים אקטואריים אינם כוללים שינויים בערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת עקב התחלה, תיקון, צמצום או סילוק של תוכנית ההטבה המוגדרת, או שינויים בהטבות העומדות לתשלום בהתאם לתוכנית ההטבה המוגדרת. התוצאה של שינויים כאלה היא עלות שירות עבר או רווחים או הפסדים כתוצאה מסילוק.
130. בקביעת התשואה על נכסי תוכנית, ישות מנכה את עלויות הניהול של נכסי התוכנית ומס כלשהו העומד לתשלום על ידי התוכנית עצמה, למעט מס שנכלל בהנחות האקטואריות ששימשו כדי למדוד את מחויבות ההטבה המוגדרת (סעיף 76). עלויות מנהליות אחרות אינן מנוכות מהתשואה על נכסי תוכנית.

הצגה

קיצוץ

131. ישות תקיז נכס המתייחס לתוכנית אחת מול התחייבות המתייחסת לתוכנית אחרת כאשר, ורק כאשר, לישות:
- (א) יש זכות משפטית הניתנת לאכיפה, להשתמש בעודף בתוכנית אחת כדי לסלק מחויבויות בגין התוכנית האחרת ; וכן
- (ב) יש כוונה לסלק את המחויבויות על בסיס נטו, או לממש את העודף בתוכנית אחת ולסלק את המחויבות שלה בגין התוכנית האחרת בו זמנית.
132. הקריטריונים לקיצוץ הם דומים לאלה שנקבעו לגבי מכשירים פיננסיים בתקן חשבונאות בינלאומי 32 מכשירים פיננסיים : הצגה.

הבחנה בין שוטף לבין לא שוטף

133. ישויות אחדות מפרידות בין נכסים והתחייבויות שוטפים לבין נכסים והתחייבויות לא שוטפים. תקן זה אינו קובע אם ישות צריכה להפריד בין נכסים והתחייבויות שוטפים לבין לא שוטפים הנובעים מהטבות לאחר סיום העסקה.

רכיבים של עלות הטבה מוגדרת

134. סעיף 120 דורש מישות להכיר בעלות שירות ובריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו ברווח או הפסד. תקן זה אינו קובע כיצד ישות צריכה להציג עלות שירות וריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו. ישות מציגה רכיבים אלה בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 1.

גילוי

135. ישות תיתן גילוי למידע:

- (א) שמסביר את המאפיינים של תוכניות ההטבה המוגדרת שלה ואת הסיכונים המיוחדים אליהן (ראה סעיף 139);
- (ב) שמזהה ומסביר את הסכומים בדוחותיה הכספיים הנובעים מתוכניות ההטבה המוגדרת שלה (ראה סעיפים 140–144); וכן
- (ג) שמתאר איך תוכניות ההטבה המוגדרת שלה עשויות להשפיע על הסכום, על העיתוי ועל אי-הוודאות של תזרימי המזומנים העתידיים של הישות (ראה סעיפים 145–147).

136. כדי לקיים המטרות בסעיף 135, ישות תשקול את כל הפרטים הבאים:

- (א) רמת הפירוט הדרושה כדי למלא את דרישות הגילוי;
- (ב) מידת הדגש שיש לתת לכל אחת מהדרישות השונות;
- (ג) מידת הקיבוץ או הפיצול של המידע; וכן
- (ד) אם משתמשים בדוחות כספיים צריכים מידע נוסף כדי להעריך את המידע הכמותי שניתן לו גילוי.

137. אם הגילויים המסופקים בהתאם לדרישות של תקן זה ושל תקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים אינם מספיקים כדי לקיים את המטרות שבסעיף 135, ישות תיתן גילוי למידע נוסף הדרוש כדי לקיים מטרות אלה. לדוגמה, ישות רשאית להציג ניתוח של הערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת שמאבחן את המהות, המאפיינים והסיכונים של המחויבות. גילוי כזה יכול להבדיל:

- (א) בין סכומים שחייבים לחברים פעילים, לחברים פעילים לשעבר (deferred members) ולפנסיונרים.
- (ב) בין הטבות שהבשילו לבין הטבות שנצברו אך טרם הבשילו.

(ג) בין הטבות מותנות, סכומים הניתנים לייחוס להעלאות עתידיות במשכורת ולהטבות אחרות.

138. ישות תבחן אם יש לפצל את כל הגילויים או את חלקם כדי להבדיל תוכניות או קבוצות של תוכניות בעלות סיכונים שונים באופן מהותי. לדוגמה, ישות רשאית לפצל גילוי לגבי תוכניות כדי להציג תכונה אחת או יותר מהתכונות הבאות:

- (א) מיקומים גאוגרפיים שונים.
- (ב) מאפיינים שונים כמו תוכניות פנסיה לפי משכורת אחידה, תוכניות פנסיה לפי משכורת אחרונה או תוכניות רפואיות לאחר העסקה.
- (ג) סביבות מפקחות שונות.
- (ד) מגזרים בני דיווח שונים.
- (ה) הסדרי מימון שונים (לדוגמה הסדרים לא ממומנים במלואם, הסדרים ממומנים במלואם או הסדרים ממומנים בחלקם).

מאפיינים של תוכניות הטבה מוגדרת וסיכונים המיוחסים אליהן

139. ישות תיתן גילוי:

- (א) למידע לגבי המאפיינים של תוכניות ההטבה המוגדרת שלה, כולל:
 - (i) המהות של ההטבות שסופקו על ידי התוכנית (לדוגמה תוכנית הטבה מוגדרת לפי משכורת אחרונה או תוכנית מבוססת הפקדות עם תוצאה מובטחת).
 - (ii) תיאור של המסגרת הפיקוחית שבה התוכנית פועלת, לדוגמה רמה של דרישות למימון מינימלי נדרשת כלשהי, והשפעה כלשהי של המסגרת הפיקוחית על התוכנית, כמו תקרת הנכס (ראה סעיף 64).
 - (iii) תיאור של האחריות של כל ישות אחרת לממשל התוכנית לדוגמה אחריות של נאמנים או של חברי הדירקטוריון של התוכנית.
- (ב) לתיאור הסיכונים שהתוכנית חושפת את הישות אליהם, תוך התמקדות בסיכונים יוצאי דופן כלשהם, שהם ספציפיים לישות או ספציפיים לתוכנית, ולריכוזים משמעותיים כלשהם של סיכון. לדוגמה, אם נכסי תוכנית הושקעו בעיקר בסוג אחד של

השקעות, לדוגמה נדל"ן, התוכנית עשויה לחשוף את הישות לריכוז של סיכון שוק בנדל"ן.

(ג) לתיאור של תיקוני תוכנית כלשהם, צמצומים כלשהם וסילוקים כלשהם.

הסבר של סכומים בדוחות הכספיים

140. ישות תספק התאמה בין יתרת הפתיחה לבין יתרת הסגירה עבור כל אחד מהפריטים הבאים, אם מתאים:

(א) התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו, תוך הצגת התאמות נפרדות עבור:

(i) נכסי תוכנית.

(ii) הערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת.

(iii) ההשפעה של תקרת הנכס.

(ב) זכויות שיפוי כלשהן. ישות גם תתאר את הקשר בין זכות שיפוי כלשהי לבין המחויבות הקשורה.

141. כל התאמה המפורטת בסעיף 140 תציג את כל אחד מהפריטים הבאים, אם מתאים:

(א) עלות שירות שוטף.

(ב) הכנסת ריבית או הוצאת ריבית.

(ג) מדידות מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו, תוך הצגה בנפרד של:

(i) התשואה על נכסי תוכנית, למעט סכומים שנכללו בריבית ב-76(ב).

(ii) רווחים והפסדים אקטואריים הנובעים משינויים בהנחות דמוגרפיות (ראה סעיף 76(א)).

(iii) רווחים והפסדים אקטואריים הנובעים משינויים בהנחות פיננסיות (ראה סעיף 76(ב)).

(iv) שינויים בהשפעה של הגבלת נכס הטבה מוגדרת נטו לתקרת הנכס, למעט סכומים שנכללו בריבית ב-76(ב). ישות תיתן גם גילוי לאופן שבו היא קבעה את ההטבה הכלכלית

המרבית הזמינה, כלומר אם הטבות אלה יהיו בצורת חוזרים, קיטון בהפקדות עתידיות או בשילוב שלהם.

(ד) עלות שירות עבר ורווחים והפסדים הנובעים מסילוקים. כפי שמאפשר סעיף 100, אין צורך להבדיל בין עלות שירות עבר לבין רווחים והפסדים הנובעים מסילוקים אם הם מתרחשים יחד.

(ה) ההשפעה של שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ.

(ו) הפקדות לתוכנית, תוך הצגה בנפרד של הפקדות המעביד ושל הפקדות על ידי משתתפי התוכנית.

(ז) תשלומים מהתוכנית, תוך הצגה בנפרד של הסכום ששולם בהתייחס לסילוקים כלשהם.

(ח) ההשפעות של צירופי עסקים ומימושים.

142. ישות תפצל את השווי ההוגן של נכסי התוכנית לסוגים אשר יבדילו בין המהות והסיכונים של נכסים אלה, ותחלק כל סוג של נכסי תוכנית לחלוקת משנה של נכסים שיש להן מחיר שוק מצוטט בשוק פעיל (כמוגדר בתקן דיווח כספי בינלאומי 13 *מדדת שווי הוגן*) ולא לה שאין להם מחיר מצוטט בשוק פעיל. לדוגמה ובהתחשב ברמת הגילוי שנדונה בסעיף 136, ישות יכולה להבחין בין:

(א) מזומנים ושווי מזומנים;

(ב) מכשירים הוניים (מופרדים לפי סוג הענף, גודל חברה, אזור גאוגרפי וכו');;

(ג) מכשירי חוב (מופרדים לפי סוג של מנפיק, איכות אשראי, אזור גאוגרפי וכו');;

(ד) נדל"ן (מופרד לפי אזור גאוגרפי וכו');;

(ה) נגזרים (מופרדים לפי סוג של סיכון בסיס בחוזה, לדוגמה, חוזי שיעור ריבית, חוזי שערי חליפין, חוזים הוניים, חוזי אשראי, חוזי החלפה לגבי אריכות חיים (longevity swaps) וכו');;

(ו) קרנות השקעה (מופרדות לפי סוג הקרן);

(ז) ניירות ערך מגובי נכסים; וכן

(ח) חוב מובנה.

143. ישות תיתן גילוי לשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הישות שניתנים להעברה והמוחזקים כנכסי תוכנית ולשווי ההוגן של נכסי

תוכנית שהם נכסים שמאוכלסים על ידי הישות או לנכסים אחרים שבשימוש הישות.

144. ישות תיתן גילוי להנחות אקטואריות משמעותיות ששימשו כדי לקבוע את הערך הנוכחי של מחויבות ההטבה המוגדרת (ראה סעיף 76). גילוי כזה יהיה במונחים מוחלטים (לדוגמה, כאחוז מוחלט ולא רק כמרווח בין אחוזים שונים ומשתנים אחרים). כאשר ישות מספקת גילויים בסכומים כוללים לקבוצות של תוכניות, היא תספק גילויים כאלה בצורה של ממוצעים משוקללים או בטווחים מצומצמים באופן יחסי.

סכום, עיתוי ואי-ודאות של תזרימי מזומנים עתידיים

145. ישות תיתן גילוי :

(א) לניתוח רגישות לכל הנחה אקטוארית משמעותית (שניתן לה גילוי בהתאם לסעיף 144) לסוף תקופת הדיווח, תוך הצגה כיצד מחויבות ההטבה המוגדרת הייתה מושפעת משינויים בהנחה האקטוארית הרלוונטית שהיו אפשריים באופן סביר באותו מועד.

(ב) לשיטות ולהנחות ששימשו בהכנת ניתוחי הרגישות הנדרשים על ידי (א) והמגבלות של אותן שיטות.

(ג) לשינויים מהתקופה הקודמת בשיטות ובהנחות ששימשו בהכנת ניתוחי הרגישות, ואת הסיבות לשינויים אלה.

146. ישות תיתן גילוי לתיאור של אסטרטגיות כלשהן להקבלה של נכסים והתחייבויות שמשמשות את התוכנית או הישות, כולל את השימוש בקצבאות או בטכניקות אחרות, כמו חוזי החלפה לגבי אריכות חיים (longevity swaps) לשם ניהול סיכון.

147. כדי לספק אינדיקציה להשפעה של תוכנית ההטבה המוגדרת על תזרימי המזומנים העתידיים של הישות, ישות תיתן גילוי :

(א) לתיאור של הסדרי מימון כלשהם ולמדיניות מימון כלשהי שמשפיעים על הפקדות עתידיות.

(ב) להפקדות הצפויות לתוכנית לתקופת הדיווח השנתית הבאה.

(ג) למידע לגבי פרופיל מועדי הפירעון של מחויבות ההטבה המוגדרת. הגילוי יכלול את הממוצע המשוקלל של משך החיים של מחויבות ההטבה המוגדרת ועשוי לכלול מידע אחר לגבי ההתפלגות של עיתוי תשלומי ההטבה, כמו ניתוח מועדי פירעון של תשלומי ההטבה.

תוכניות מרובות מעסיקים

148. אם ישות משתתפת בתוכנית הטבה מוגדרת מרובת מעסיקים, היא תיתן גילוי:

(א) לתיאור של הסדרי המימון, כולל השיטה המשמשת לקביעת שיעור ההפקדות של הישות ולגבי דרישות כלשהן למימון מינימלי.

(ב) לתיאור המידה שבה הישות יכולה להיות אחראית לתוכנית בגין מחויבויות של ישויות אחרות בהתאם לתנאים של התוכנית מרובת מעסיקים.

(ג) לתיאור של הקצאה מוסכמת כלשהי של עודף או גירעון ב:

(i) סיום של התוכנית; או

(ii) פרישה של הישות מהתוכנית.

(ד) אם הישות מטפלת בתוכנית זו כאילו הייתה תוכנית הפקדה מוגדרת בהתאם לסעיף 34, היא תיתן גילוי לפרטים הבאים, נוסף על המידע הנדרש על ידי (א)–(ג) ובמקום המידע הנדרש על ידי סעיפים 139–147:

(i) העובדה כי התוכנית היא תוכנית הטבה מוגדרת.

(ii) הסיבה מדוע מידע מספיק אינו ניתן להשגה כדי לאפשר לישות לטפל בתוכנית כתוכנית הטבה מוגדרת.

(iii) ההפקדות הצפויות לתוכנית בתקופת הדיווח השנתית הבאה.

(iv) מידע לגבי גירעון כלשהו או עודף כלשהו בתוכנית שעשוי להשפיע על הסכום של הפקדות עתידיות, כולל הבסיס ששימש כדי לקבוע את אותו גירעון או עודף ואת ההשלכות, אם ישנן כאלה, על הישות.

(v) אינדיקציה לרמת ההשתתפות של הישות בתוכנית בהשוואה לישויות משתתפות אחרות. דוגמאות של מידות שעשויות לספק אינדיקציה כזו כוללות את החלק של הישות בסך הכול ההפקדות לתוכנית או החלק של הישות בסך הכול החברים הפעילים, בחברים שפרשו, ובחברים לשעבר שזכאים להטבות, אם מידע זה ניתן להשגה.

תוכניות הטבה מוגדרת אשר חולקות סיכונים בין ישויות תחת אותה שליטה

149. אם ישות משתתפת בתוכנית הטבה מוגדרת אשר חולקת סיכונים בין ישויות תחת אותה שליטה, היא תיתן גילוי:

(א) להסכם החוזי או למדיניות המוצהרת לזקיפת עלות הטבה מוגדרת נטו או לעובדה שלא קיימת מדיניות כזו.

(ב) למדיניות לקביעת ההפקדה שתשולם על ידי הישות.

(ג) אם הישות מטפלת בהקצאה של עלות הטבה מוגדרת נטו לפי סעיף 41, לכל המידע לגבי התוכנית בכללותה הנדרש על ידי סעיפים 135–147.

(ד) אם הישות מטפלת בהפקדה שעומדת לתשלום בגין התקופה לפי סעיף 41, למידע לגבי התוכנית בכללותה הנדרש על ידי סעיפים 135–137, 139, 142–144 ו-147(א) ו-(ב).

150. ניתן לתת גילוי למידע הנדרש על ידי סעיף 149(ג) ו-(ד) על ידי הפניה לגילויים בדוחות כספיים של ישות אחרת בקבוצה אם:

(א) הדוחות הכספיים של הישות הזו בקבוצה מזהים בנפרד את המידע הנדרש לגבי התוכנית ונותנים לו גילוי בנפרד; וכן

(ב) הדוחות הכספיים של הישות הזו בקבוצה זמינים למשתמשים בדוחות הכספיים באותם תנאים כמו הדוחות הכספיים של הישות ובאותו מועד כמו הדוחות הכספיים של הישות, או מוקדם יותר.

דרישות גילוי בתקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים

151. כאשר נדרש לפי תקן חשבונאות בינלאומי 24, ישות תיתן גילוי למידע על:

(א) עסקאות צד קשור עם תוכניות הטבה לאחר סיום העסקה; וכן

(ב) הטבות לאחר סיום העסקה לאנשי מפתח בהנהלה.

152. כאשר נדרש על ידי תקן חשבונאות בינלאומי 37, ישות נותנת גילוי למידע בדבר התחייבויות תלויות הנובעות ממחויבויות בגין הטבות לאחר סיום העסקה.

הטבות עובד אחרות לטווח ארוך

153. הטבות עובד אחרות לטווח ארוך כוללות פריטים כמו ההטבות הבאות, אם הן לא חזויות להיות מסולקות במלואן לפני שנים-עשר חודש לאחר סוף תקופת הדיווח השנתית שבה העובד מספק את השירות המתיחס:
- (א) היעדרויות בתשלום לטווח ארוך כגון חופשה בגין ותק או חופשת שבתון;
- (ב) מענקי יובל או הטבות אחרות בגין ותק;
- (ג) הטבות בגין אובדן כושר עבודה לטווח ארוך;
- (ד) תוכניות לשיתוף ברווחים ולתשלום מענקים; וכן
- (ה) תגמול נדחה.
154. המדידה של הטבות עובד אחרות לטווח ארוך, בדרך כלל, אינה נושאת את אותה רמת אי-הוודאות המאפיינת את המדידה של הטבות לאחר סיום העסקה. מסיבה זו, תקן זה קובע שיטה לטיפול חשבונאי פשוט יותר לגבי הטבות עובד אחרות לטווח ארוך. בשונה מהטיפול החשבונאי הנדרש לגבי הטבות לאחר סיום העסקה, שיטה זו אינה מכירה במדידות מחדש ברווח כולל אחר.

הכרה ומדידה

155. בהכרה ובמדידה של העודף או הגירעון בתוכנית הטבות עובד אחרות לטווח ארוך, ישות תיישם את סעיפים 56–98 וסעיפים 113–115. ישות תיישם את סעיפים 116–119 בהכרה ובמדידה של זכות שיפוי כלשהי.
156. לגבי הטבות עובד אחרות לטווח ארוך, ישות תכיר בסך הכול של הסכומים הבאים נטו ברווח או הפסד, למעט עד למידה שתקן דיווח כספי בינלאומי אחר דורש או מאפשר לכלול אותן בעלותו של נכס:
- (א) עלות שירות (ראה סעיפים 66–112 וסעיף 122א);
- (ב) ריבית נטו על התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו (ראה סעיפים 123–126); וכן
- (ג) מדידות מחדש של התחייבות (נכס) ההטבה המוגדרת נטו (ראה סעיפים 127–130).
157. צורה אחת של הטבת עובד אחרת לטווח ארוך היא הטבה בגין אובדן כושר עבודה לטווח ארוך. אם גובה ההטבה תלוי במשך זמן השירות,

המחויבות נוצרת כאשר השירות מסופק. מדידה של אותה מחויבות משקפת את ההסתברות לכך שיידרש תשלום ואת משך הזמן שחזוי שבו יבוצע התשלום. אם גובה ההטבה זהה לגבי כל עובד, שאיבד כושר עבודה, ללא התחשבות בשנות השירות, העלות החזויה של הטבות אלה מוכרת כאשר מתרחש אירוע הגורם לאובדן כושר עבודה לטווח ארוך.

גילוי

158. אף על פי שתקן זה אינו דורש גילויים ספציפיים לגבי הטבות עובד אחרות לטווח ארוך, תקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים עשויים לדרוש גילויים. לדוגמה, תקן חשבונאות בינלאומי 24 דורש גילויים לגבי הטבות עובד לאנשי מפתח בהנהלה. תקן חשבונאות בינלאומי 1 דורש גילוי להוצאה בגין הטבות עובד.

הטבות בגין פיטורין

159. תקן זה מטפל בהטבות בגין פיטורין בנפרד מהטבות עובד אחרות, מאחר שהאירוע שיוצר מחויבות הוא הפיטורין ולא השירות של עובד. הטבות בגין פיטורין נובעות מהחלטה של הישות לפטר עובד או מהחלטה של העובד לקבל הצעה של הישות להטבות בתמורה לסיום העסקתו.

160. הטבות בגין פיטורין אינן כוללות הטבות עובד הנובעות מפיטורין לפי בקשת העובד ללא הצעה של הישות, או כתוצאה מדרישות פרישה מנדטוריות/חוקיות, מאחר שהטבות אלה הן הטבות לאחר סיום העסקה. חלק מהישויות מספקות רמה נמוכה יותר של הטבה בגין פיטורין לפי דרישת העובד (במהות, הטבה לאחר סיום העסקה) מאשר לפיטורין לפי דרישת הישות. ההפרש בין ההטבה המסופקת בגין פיטורין לפי דרישת העובד לבין ההטבה הגבוהה יותר המסופקת לפי דרישת הישות היא הטבה בגין פיטורין.

161. הצורה של הטבת העובד אינה קובעת אם היא מסופקת בתמורה לשירות או אם היא מסופקת בתמורה לפיטורין של העובד. הטבות בגין פיטורין הן בדרך כלל תשלומים חד-פעמיים, אך לעיתים כוללות:

(א) שיפור של הטבות לאחר סיום העסקה, בין אם בעקיפין באמצעות תוכנית הטבת עובד ובין אם במישרין.

(ב) משכורת עד לסוף תקופת הודעה מוקדמת מוגדרת, אם העובד לא מספק שירותים נוספים המספקים הטבות כלכליות לישות.

162. סימנים שהטבת העובד מסופקת בתמורה לשירותים כוללים את הסימנים הבאים:

(א) ההטבה מותנית בשירות עתידי שיסופק (כולל הטבות שגדלות אם שירות נוסף יסופק).

(ב) ההטבה מסופקת בהתאם לתנאים של תוכנית הטבת עובד.

163. הטבות מסוימות בגין פיטורין מסופקות בהתאם לתנאים של תוכנית הטבת עובד קיימת. לדוגמה, הן עשויות להיקבע בחקיקה, בחוזה העסקה או בהסכם עם איגוד עובדים, או משתמעות כתוצאה מדפוס פעילות מהעבר של המעסיק של הספקת הטבות דומות. כדוגמה נוספת, אם ישות נותנת הצעה של הטבות שפתוחה ליותר מתקופה קצרה, או שיש יותר מתקופה קצרה בין ההצעה לבין המועד הצפוי של פיטורין בפועל, הישות שוקלת אם היא ייסדה תוכנית הטבת עובד חדשה ולכן אם ההטבות שהוצעו בהתאם לתוכנית הן הטבות בגין פיטורין או הטבות לאחר סיום העסקה. הטבות עובד שסופקו בהתאם לתנאי תוכנית הטבת עובד הן הטבות בגין פיטורין אם הן נובעות מהחלטה של הישות לפטר את העובד והן אינן מותנות בשירות עתידי שיסופק.

164. הטבות אחדות לעובדים מסופקות ללא קשר לסיבת העזיבה של העובד. התשלום בגין הטבות כאלה הוא ודאי (כפוף לדרישות הבשלה או לדרישות שירות מינימלי כלשהן) אך העיתוי של תשלומן אינו ודאי. אף על פי שהטבות כאלה מתוארות בתחומי שיפוט אחדים כפיצויי פיטורין, או הטבות בגין פיטורין, הן הטבות לאחר סיום העסקה ולא הטבות בגין פיטורין, וישות מטפלת בהן כהטבות לאחר סיום העסקה.

הכרה

165. ישות תכיר בהתחייבות ובהוצאה עבור הטבות בגין פיטורין במועד המוקדם מבין המועדים הבאים:

(א) כאשר הישות אינה יכולה עוד לבטל את ההצעה של אותן הטבות; וכן

(ב) כאשר הישות מכירה בעלויות בגין שינוי מבני שבתחולת תקן חשבונאות בינלאומי 37 אשר כולל תשלום של הטבות בגין פיטורין.

166. עבור הטבות בגין פיטורין שעומדות לתשלום כתוצאה מהחלטה של העובד לקבל הצעה של הטבות בתמורה לפיטוריו, המועד שבו ישות אינה יכולה עוד לבטל את ההצעה של הטבות בגין פיטורין היא המוקדם מבין:

(א) כאשר העובד מקבל את ההצעה; וכן

(ב) כאשר מגבלה (לדוגמה חוקית, פיקוחית או דרישה חוזית או מגבלה אחרת) על היכולת של הישות לבטל את ההצעה היא

אפקטיבית. זה יקרה כאשר ההצעה נעשתה, אם המגבלה הייתה קיימת בזמן ההצעה.

167. עבור הטבות בגין פיטורין שעומדות לתשלום כתוצאה מהחלטה של הישות לפטר עובד, הישות אינה יכולה עוד לבטל את ההצעה כאשר הישות הודיעה לעובדים המושפעים על תוכנית של פיטורין אשר מקיימת את כל המאפיינים הבאים:

(א) הפעולות הנדרשות כדי להשלים את התוכנית מצביעות על כך שאין זה סביר שיבוצעו שינויים משמעותיים לתוכנית.

(ב) התוכנית מזהה את מספר העובדים שיפוטרו, את סוג העבודה שלהם, את התפקוד שלהם ואת המיקומים שלהם (אך התוכנית אינה צריכה לזהות כל עובד אינדיווידואלי) ואת מועד ההשלמה הצפוי.

(ג) התוכנית קובעת את ההטבות בגין פיטורין שעובדים יקבלו בפירוט מספיק שהעובדים יוכלו לקבוע את הסוג ואת הסכום של ההטבות שהם יקבלו כאשר תופסק העסקתם.

168. כאשר ישות מכירה בהטבות בגין פיטורין, ייתכן שהישות תידרש גם לטפל בתיקון תוכנית או בצמצום של הטבות עובד אחרות (ראה סעיף 103).

מדידה

169. ישות תמדוד הטבות בגין פיטורין בהכרה לראשונה, ותמדוד ותכיר שינויים עוקבים, בהתאם למהות של הטבת העובד, בתנאי שאם ההטבות בגין הפיטורין הן שיפור של הטבות לאחר העסקה, הישות תיישם את הדרישות עבור הטבות לאחר העסקה. אחרת:

(א) אם ההטבות בגין הפיטורין חזויות להיות מסולקות במלואן לפני שנים-עשר חודש לאחר סוף תקופת הדיווח השנתית שבה מוכרת ההטבה בגין פיטורין, הישות תיישם את הדרישות עבור הטבות עובד לטווח קצר.

(ב) אם ההטבות בגין פיטורין אינן חזויות להיות מסולקות במלואן לפני שנים-עשר חודש לאחר סוף תקופת הדיווח השנתית, הישות תיישם את הדרישות עבור הטבות עובד אחרות לטווח ארוך.

170. מאחר שהטבות בגין פיטורין אינן מסופקות בתמורה לשירות, סעיפים 74-70 המתאימים ליחוס של ההטבה לתקופות השירות אינם רלוונטיים.

דוגמה הממחישה את יישום סעיפים 159–170

רקע

כתוצאה מרכישה לאחרונה, ישות מתכננת לסגור מפעל תוך עשרה חודשים ובאותו זמן לפטר את כל העובדים שנותרו במפעל. מאחר שהישות צריכה את המומחיות של העובדים במפעל כדי להשלים חוזים אחדים, היא מודיעה על תוכנית פיטורין כלהלן.

כל עובד אשר יישאר ויספק את השירותים עד לסגירת המפעל יקבל במועד הפיטורין תשלום מזומן בסך 30,000 ש"ח. עובדים שיעזבו לפני סגירת המפעל יקבלו 10,000 ש"ח.

קיימים 120 עובדים במפעל. בזמן הצגת התוכנית הישות צופה ש-20 מהעובדים יעזבו לפני הסגירה של המפעל. לפיכך, סך הכול תזרימי המזומנים השליליים החזויים בהתאם לתוכנית הם 3,200,000 ש"ח (כלומר $20 \times 10,000$ ש"ח + $100 \times 30,000$ ש"ח). כנדרש על ידי סעיף 160, הישות מטפלת בהטבות המסופקות בתמורה לפיטורין של עובד כהטבות בגין פיטורין ומטפלת בהטבות המסופקות בתמורה לשירותים כהטבות עובד לטווח קצר.

הטבות בגין פיטורין

ההטבה המסופקת בתמורה לפיטורין של העובד היא 10,000 ש"ח. זהו הסכום שהישות תצטרך לשלם עבור פיטורין ללא קשר אם העובדים יישארו ויספקו את השירות עד לסגירת המפעל או שהם יעזבו לפני סגירת המפעל. אף על פי שהעובדים יכולים לעזוב לפני הסגירה, פיטורין של כל העובדים הם התוצאה של החלטת הישות לסגור את המפעל ולפטר את העובדים (כלומר כל העובדים יפוטרו כאשר המפעל ייסגר). לפיכך, הישות מכירה בהתחייבות בסך 1,200,000 ש"ח (כלומר $120 \times 10,000$ ש"ח) עבור ההטבות בגין פיטורין המסופקות בהתאם לתוכנית הטבת עובד במועד המוקדם מבין המועד שבו התוכנית לפיטורין מוכרזת לבין המועד שבו הישות מכירה בעלויות שינוי מבני שמיוחסות לסגירה של המפעל.

הטבות המסופקות בתמורה לשירות

ההטבות התוספתיות שעובדים יקבלו אם הם יספקו שירותים עבור מלוא התקופה של עשרה חודשים הן בתמורה לשירותים שסופקו במהלך אותה תקופה. הישות מטפלת בהן כהטבות עובד לטווח קצר מאחר שהישות צופה לסלק אותן לפני שנים-עשר חודש לאחר סוף תקופת הדיווח השנתית. בדוגמה זו, לא נדרש היוון, כך שהוצאה בסך 200,000 ש"ח (כלומר $10 \div 2,000,000$ ש"ח) מוכרת בכל חודש במהלך תקופת השירות של עשרה חודשים, עם גידול מקביל בערך בספרים של ההתחייבות.

גילוי

171. אף על פי שתקן זה אינו דורש גילויים ספציפיים לגבי הטבות בגין פיטורין, תקני דיווח כספי בינלאומיים אחרים עשויים לדרוש גילויים. לדוגמה, תקן חשבונאות בינלאומי 24 דורש גילויים לגבי הטבות עובד לאנשי מפתח בהנהלה. תקן חשבונאות בינלאומי 1 דורש גילוי להוצאה בגין הטבות עובד.

הוראות מעבר ומועד תחילה

172. ישות תיישם תקן זה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחריו. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת את התקן לתקופה מוקדמת יותר, היא תיתן גילוי לעובדה זו.

173. ישות תיישם תקן זה למפרע, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 8 *מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות*, מלבד:

(א) ישות אינה צריכה לתאם את הערך בספרים של נכסים שמחוץ לתחולת תקן זה בגין שינויים בעלויות בגין הטבות עובד שנכללו בערך בספרים לפני מועד היישום לראשונה. מועד היישום לראשונה הוא תחילת התקופה המוקדמת ביותר שמוצגת בדוחות הכספיים הראשונים שבהם הישות מאמצת תקן זה.

(ב) בדוחות כספיים לתקופות שמתחילות לפני 1 בינואר 2014, ישות אינה צריכה להציג מידע השוואתי בגין הגילויים הנדרשים על ידי סעיף 145 לגבי הרגישות של מחויבות ההטבה המוגדרת.

174. תקן דיווח כספי בינלאומי 13, שפורסם במאי 2011, תיקן את ההגדרה של שווי הוגן בסעיף 8 ותיקן את סעיף 113. ישות תיישם תיקונים אלה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 13.

175. *תוכניות הטבה מוגדרת: הפקדות עובד* (תיקונים לתקן חשבונאות בינלאומי 19), שפורסם בנובמבר 2013, תיקן את סעיפים 93–94. ישות תיישם למפרע תיקונים אלה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 ביולי 2014 או לאחריו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 8 *מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות*. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת את התקן לתקופה מוקדמת יותר, היא תיתן גילוי לעובדה זו.

176. *שיפורים שנתיים לתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים מחזור 2012–2014* שפורסם בספטמבר 2014, תיקן את סעיף 83 והוסיף את סעיף 177. ישות תיישם תיקון זה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2016 או לאחריו. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת תיקון זה לתקופה מוקדמת יותר, היא תיתן גילוי לעובדה זו.

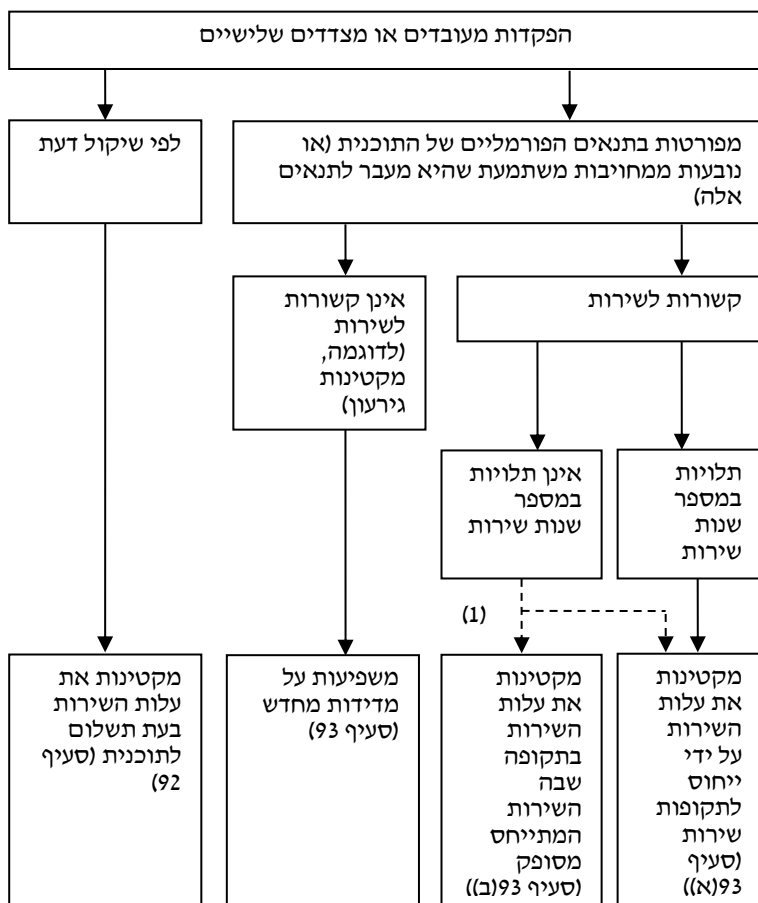
177. ישות תיישם את התיקון בסעיף 176 מתחילת תקופת ההשוואה המוקדמת ביותר המוצגת בדוחות הכספיים הראשונים שבהם הישות מיישמת את התיקון. כל תיאום ראשוני הנובע מיישומו של התיקון יוכר בעודפים בתחילת תקופה זו.
178. תקן דיווח כספי בינלאומי 17, שפורסם במאי 2017, תיקן את הערת השוליים לסעיף 8. ישות תיישם תיקון זה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 17.
179. *תיקון תוכנית, צמצום תוכנית או סילוק תוכנית* (תיקונים לתקן חשבונאות בינלאומי 19), שפורסם בפברואר 2018, הוסיף את סעיפים 101א, 122א ו-123א, ותיקן את סעיפים 57, 99, 120, 123, 125, 126 ו-156. ישות תיישם תיקונים אלה לתיקוני תוכנית, צמצומי תוכנית או סילוקי תוכנית המתרחשים בתחילת תקופת הדיווח השנתית הראשונה המתחילה ביום 1 בינואר 2019 או לאחריה. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת תיקונים אלה מוקדם יותר, היא תיתן גילוי לעובדה זו.
180. *סעיף זה מתייחס לתיקונים שעדיין אינם בתוקף, ולכן אינו נכלל במהדורה זו.*[§]

[§] סעיף זה נוסף על ידי תקן דיווח כספי בינלאומי 18 *הצגה וגילוי בדוחות כספיים* (מועד תחילה 1 בינואר 2027).

נספח א הנחיות יישום

נספח זה הוא חלק בלתי נפרד מתקן הדיווח הכספי הבינלאומי. הנספח מתאר את היישום של סעיפים 92–93, ויש לו את אותה סמכות כמו לחלקים האחרים של תקן הדיווח הכספי הבינלאומי.

1א. הדרישות לטיפול החשבונאי בהפקדות מעובדים או מצדדים שלישיים מומחשות בתרשים הזרימה להלן.

(1) החץ המקווקו משמעו שישות רשאית לבחור באחד משני הטיפולים החשבונאיים.

